

กรอบการพัฒนากาเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอวังเหนือ ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ
จังหวัดลำปาง

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้กำหนดให้จังหวัด อำเภอลำทะเมนชัย จะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนา โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนา ๕ ปี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาของชุมชน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ต้องกำหนดยุทธศาสตร์ และ แนวทางการพัฒนาการเกษตร ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาการเกษตร ในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และ แผนพัฒนาอำเภอลำทะเมนชัย ส่วนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรนั้น จะต้องกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการ ที่จะดำเนินการตลอดระยะเวลา ๕ ปี โครงการนั้นจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา และที่สำคัญ โครงการนั้นจะต้องสอดคล้องจากความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอลำทะเมนชัย มีความเชื่อมโยงกัน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาในเขตพื้นที่เป็นหลัก การจัดทำแผนการดำเนินงาน ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการ พัฒนาการเกษตรต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอลำทะเมนชัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	(๑)
สารบัญตาราง	(๓)
สารบัญภาพ	(๕)
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๔
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๕
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๓
๓.๑ ฤดูกาล	๑๓
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๔
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๔
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๔
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๕
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๕
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๕
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๕
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๗
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๑๘
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๘
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๐
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	๒๐
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๒๐
๑.๑ เกษตรกร	๒๐
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๓๔
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๔
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๔
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๔
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๗
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๘
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๙
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๐
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๑
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๒
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๔
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๔๔
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๒
บรรณานุกรม	๕๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๓
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๔
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๔
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๔
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๕
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๖
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๖
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๖
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๗
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๘
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๙
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๒๐
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๐
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๑
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๑
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๑
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๑
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๓
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๓
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๓
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๘
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๓๐
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๐
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๐
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๑
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๒
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๔
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๓๕
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๖
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๙
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๑
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๒
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อำเภอวังเหนือ	๔๒
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๔๔
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๓
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๔
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๓
๕	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม	๑๔
๖	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๗
๗	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๕
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๖
๙	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๗
๑๐	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๘
๑๑	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๐

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลตัวกายภาพ

๑. ทิ้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอวังเหนือ เป็นอำเภอที่อยู่เหนือสุดของจังหวัดลำปาง เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำวัง ชุมชนในท้องถิ่นมีวิถีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย อยู่กับธรรมชาติ

อำเภอวังเหนือ อยู่ห่างจากตัวเมืองลำปาง ประมาณ ๑๐๘ กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอเมืองพะเยา ประมาณ ๕๕ กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ประมาณ ๙๙ กิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอวังเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอยางชุมน้อย (จังหวัดศรีสะเกษ)
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองอุบลราชธานี และอำเภอเมืองพะเยา (จังหวัดพะเยา)
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองยโสธร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด และอำเภอเมืองบึงกาฬ (จังหวัดบึงกาฬ)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองยโสธร (จังหวัดยโสธร)



ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอวังเหนือ
ที่มา กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น จำนวน ๒ เทศบาล ๗ อบต. ๘ ตำบล ๘๐ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล หมู่ที่	ตำบล ทุ่งฮั่ว	ตำบลร่อง เคาะ	ตำบล วังแก้ว	ตำบล วังซ้าย	ตำบล วังใต้	ตำบล วังทรายคำ	ตำบล วังทอง	ตำบล วังเหนือ
๑	บ้านทุ่งปี่	บ้านผาซ่อ	บ้านแม่หิด	บ้านแม่มา	บ้านกวาง	บ้านทุ่งฮี	บ้านตึงใต้	บ้านทัพ ป่าเล่า
๒	บ้านแม่ ทรายเงิน	บ้านห้วย ก่อด	บ้านฮ่าง	บ้านใหม่ หลายท่า	บ้านวังโป่ง	บ้านดง	บ้านตึง เหนือ	บ้านใหม่ พัฒนา
๓	บ้านผาดิน	บ้านป่าคา	บ้านป่า แห้ง	บ้านหัวทุ่ง	บ้านไผ่ กลาง	บ้านปงวัง	บ้านปงกล้า	บ้าน ห้วยข่อย
๔	บ้านทุ่งฮั่ว	บ้านทุ่งฝูง	บ้านค่ายวัง	บ้านแม่สุข ใน	บ้านแม่ โป่ง	บ้านต้นฮ่าง	บ้านแม่ เย็น	บ้านทุ่ง เป้า
๕	บ้านวังมน	บ้านแม่ลีน	บ้านฮ่างวัง แก้ว	บ้านป่าแหม	บ้านไผ่แม่ พริก	บ้านป่าผาง	บ้านป่าลั่น	บ้าน แพะใต้
๖	บ้านผา แดง	บ้านแม่สง เหนือ	บ้านห้วย ปาย	บ้านน้ำหลง	บ้านหมื่น	บ้านก่อ	บ้านสารภี	บ้านใหม่
๗	บ้านห้วย กันทา	บ้านสบลีน	บ้านห้วย ต้นเคาะ	บ้านแม่สุข วังเหนือ	บ้านโป่ง เจริญ	บ้านป่าสัก	บ้านปง ทอง	บ้านแม่ เหียว
๘	บ้านแม่ เลียบ	บ้านดอน แก้ว		บ้านแม่สุข เหนือ		บ้านทุ่งห้า	บ้านเมือง ทอง	บ้านป่า เหียง
๙	บ้านบน ทูน	บ้านร่อง เคาะ		บ้านแม่สุข ป่าสัก		บ้านทุ่ง พัฒนา	บ้านร่ม โพธิ์ทอง	บ้านชั้น หอม
๑๐	บ้านป่า บง-ฮ่องไฮ	บ้านแม่สงใต้		บ้านสบมา				
๑๑	บ้านทุ่งฮั่ว พัฒนา	บ้านแสนดอ						
๑๒	บ้านทุ่งวัง ทอง	บ้านวังใหม่						
๑๓		บ้านทุ่งต้น						
๑๔		บ้านห้วยน้ำ						
๑๕		บ้านจำตอง						
๑๖		บ้านต้นผึ้ง						
๑๗		บ้านวัง นิมิตร						

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

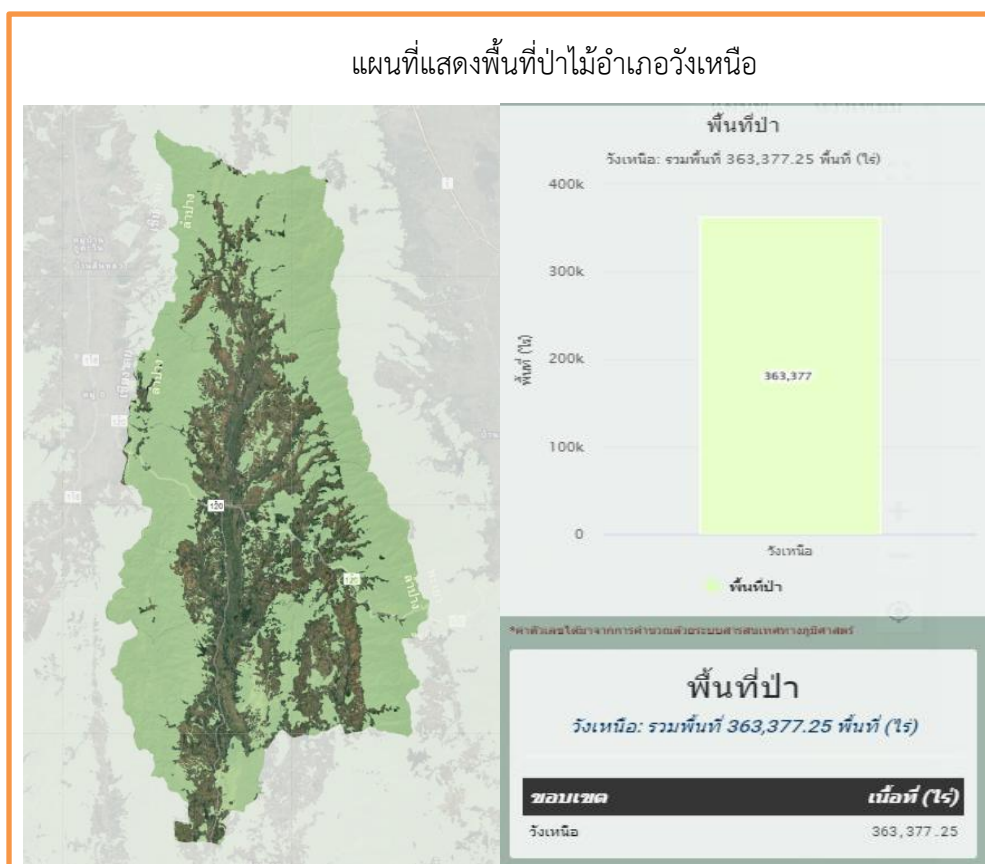
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน(ครัวเรือน)
ทุ่งฮั่ว	๘๑,๖๖๔.๕๕	๑	-	๑๒	๒,๐๙๐
วังเหนือ	๔๗,๖๔๗.๗๙	-	๒	๙	๒,๙๒๔
วังใต้	๓๘,๐๔๐.๓๗	๑	-	๗	๑,๑๔๑
ร่องเคาะ	๑๐๔,๘๐๐.๑๖	๑	-	๑๗	๓,๗๐๗
วังทอง	๑๒๖,๕๑๙.๐๑	๑	-	๙	๑,๙๖๒
วังซ้าย	๓๘,๔๗๙.๙๕	๑	-	๑๐	๒,๐๑๓
วังแก้ว	๑๑๗,๔๘๑.๒๕	๑	-	๗	๑,๒๙๖
วังทรายคำ	๒๐,๗๐๙.๒๑	๑	-	๙	๑,๕๐๓
รวม	๕๗๕,๓๔๒.๓๓	๗	๒	๘๐	๑๖,๖๓๖

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอวังเหนือ มีสภาพพื้นที่ โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาทอดตัวตามแนวยาวจากทิศเหนือไปทางทิศใต้ของอำเภอ บริเวณตอนบน เป็นที่ราบภูเขาสูงป่าค่อนข้างทึบ ทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์ บริเวณตอนใต้ เป็นป่าเต็งรัง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า (ดังภาพที่ ๒)



ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอวังเหนือ

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

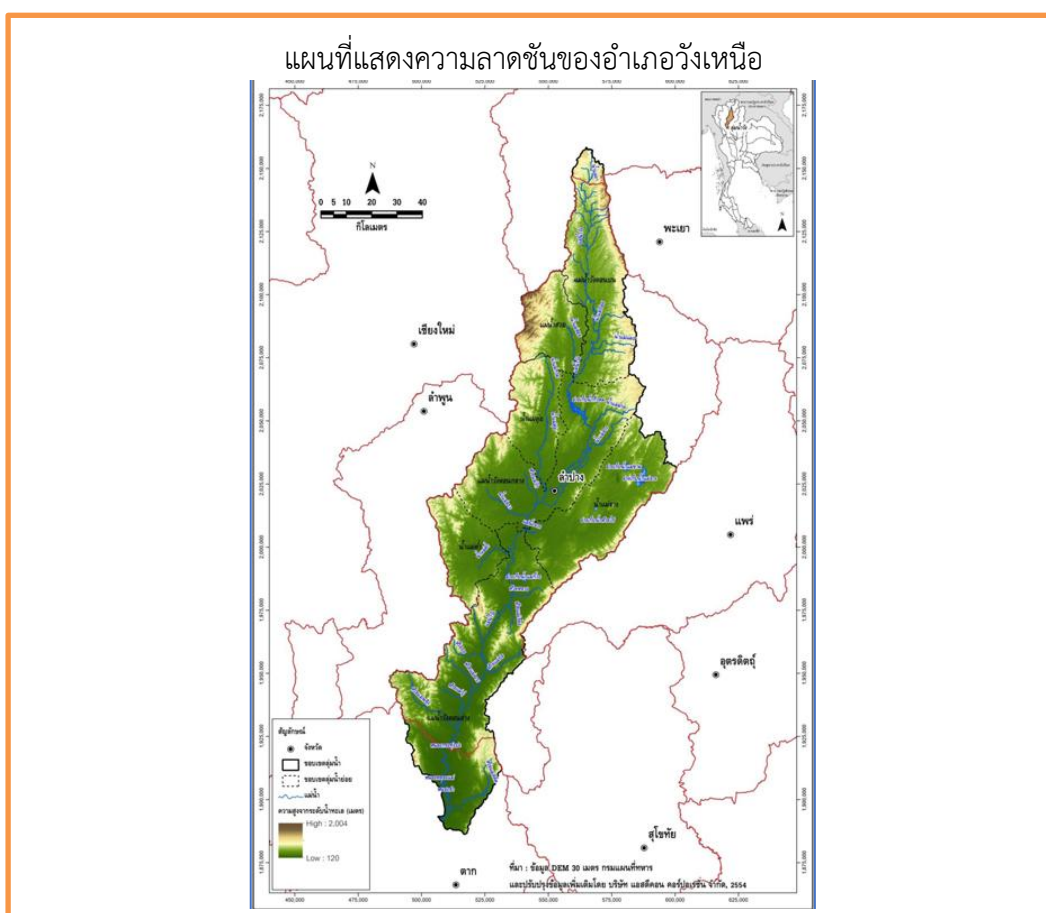
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอวังเหนือ

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ทุ่งฮั้ว	๘๑,๖๖๔.๕๙	๔๙,๑๕๕.๒๐	๖๐.๑๙
วังเหนือ	๔๗,๖๔๗.๗๙	๒๙,๖๑๐.๒๐	๖๒.๑๔
วังใต้	๓๘,๐๔๐.๓๗	๒๓,๓๖๔.๖๐	๖๑.๔๒
ร่องเคาะ	๑๐๔,๘๐๐.๑๖	๖๓,๐๗๘.๑๐	๖๐.๑๙
วังทอง	๑๒๖,๕๑๙.๐๑	๗๘,๗๕๒.๒๐	๖๒.๒๕
วังซ้าย	๓๘,๔๗๙.๙๕	๑๗,๐๑๔.๘๐	๔๔.๒๒
วังแก้ว	๑๑๗,๔๘๑.๒๕	๙๖,๔๗๔.๑๐	๘๒.๑๒
วังทรายคำ	๒๐,๗๐๙.๒๑	๕,๙๒๘.๐๕	๒๘.๖๓
รวม	๕๗๕,๓๔๒.๓๓	๓๖๓,๓๗๗.๒๕	๖๓.๑๖

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

มีความลาดชันของแม่น้ำวัง ประมาณ ๑:๖๐ เมื่อไหลผ่านพื้นที่อำเภอวังเหนือ ความลาดชันจะลดลงเหลือประมาณ ๑:๓๖๐ ความลาดชันก่อนไหลลงอ่างเก็บน้ำเขื่อนกิ่วลมจะลดลงอีก โดยมีความลาดชันเฉลี่ย ๑:๑,๒๖๐ (ดังภาพที่ ๓)



ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอวังเหนือ

(ที่มา: <http://mekhala.dwr.go.th/knowledge-basin-wang.ph>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอวังเหนือ มีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๙ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

ชุดดิน : ร่วนเหนียวปนทรายแป้ง

ลักษณะเด่น : ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีเหลืองหรือสีนํ้าตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ชั้นดินล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐ - ๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่าง ๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหา : การเกิดชั้นดานแน่นที่ใต้ชั้นไถพรวน โดยเฉพาะในดินที่มีอินทรีย์วัตถุน้อย ทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก

แนวทางการจัดการ : เพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินและมีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕ - ๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะการไถเตรียมดินก่อนปักดำข้าวหรืออาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เป็นปุ๋ยพืชสดโดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กิโลกรัม/ไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้งต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐ - ๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕ - ๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐ - ๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดินและสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕ - ๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐ - ๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด ปากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล (filter cake) หรือเศษพืชแล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำเลว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖ - ๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทั้งตากแดด ๑ - ๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑ - ๒ ตัน/ไร่ ไถคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๗ - ๑๔ วัน ก่อนปลูกพืช ระยะปลูกและปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมป่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร มีระยะบาน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐ - ๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

ชุดดิน : ดินร่วนละเอียด

ลักษณะเด่น : เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพามาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินบนเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐ - ๖.๐ ดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐ - ๗.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหา : ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ด้วยการไถกลบตอซัง หลังการเก็บเกี่ยวข้าว การปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น โสน โสนอัฟริกัน ปอเทือง หรือถั่วต่าง ๆ หรือมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ เช่นปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕ - ๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝน และฤดูแล้งต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร มีกระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐ - ๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕ - ๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐ - ๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕ - ๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐ - ๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ขี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล (filter cake) หรือเศษพืชแล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วเว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖ - ๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม ร่องน้ำระหว่างสันร่องควรต่อเนื่องกับร่องรอบสวนเพื่อป้องกันน้ำท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ปากหลุม ทั้งตากแดด ๑ - ๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐ - ๒๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่าการปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร มีกระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐ - ๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ชุดดิน : ดินเหนียว

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินภูเขาไฟ พวกหินบะซอลต์ แอนดีไซต์ หรือพวกหินตะกอนหรือหินแปร พบบริเวณเทือกเขาหินปูนหรือหินภูเขาไฟ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีแดงถึงสีแดงเข้ม ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด ค่าพีเอช ๔.๕ - ๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่าง ๆ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก แก้ปัญหาความเป็นกรด โดยใส่ปูนในรูปต่าง ๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบดหรือหินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำ วิธีใส่ให้หวานปูนให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถกลบคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕ - ๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๐.๕ - ๑.๐ กิโลกรัม/หลุมคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

ชุดดิน : ดินเหนียว

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินชนิดต่าง ๆ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕ - ๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่าง ๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงเป็นสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหา : สภาพพื้นที่มีความลาดชัน ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ไถกลบระยะออก

ดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕ - ๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ชุดดิน : ดินร่วนปนทรายแบ่ง

ลักษณะเด่น : ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแบ่งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่งสีดินเป็น สีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจพบแร่ไมกา หรือก้อนปูนปะปน ดินบนเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าพีเอช ๕.๕ - ๖.๕ ส่วนดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๕ - ๘.๐ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่าง ๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล หรือเป็นที่อยู่อาศัย

ปัญหา : ดินกลุ่มนี้ไม่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีการ ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเฉพาะการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ที่จะช่วยไม่ให้ชั้นดินแน่นทึบหรือเกิดชั้นดาน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือบอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑ - ๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ชุดดิน : ดินร่วนละเอียด

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกล นักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลซีเหลืองหรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก ค่าพีเอช ๔.๕ - ๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย งาม และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น

ปัญหา : ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่ว พรี ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือบอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓ -๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

ชุดดิน : ดินตื้น

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกล นักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียด สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก ส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นต้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕ - ๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ ถังลิสง มะม่วง มะขามหวาน ยูคาลิปตัส สวนสัก

ปัญหา : เป็นดินตื้น บริเวณที่ลาดชันมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

เตรียมดินขวางความลาดเท หรือทำแนวหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดิน และขุดบ่อดักตะกอน ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่าง และดินเก็บความชื้นไม่ค่อยอยู่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ อัตราไร่ละ ๑.๕ - ๒.๐ ตัน หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน หรือปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก และมีความลาดชันสูง เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓ - ๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ชุดดิน : ดินตื้น

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกล นักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อค่อนข้างหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนเศษหินหรือปนกรวดมาก ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่าง ๆ บางแห่งอาจพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐ - ๖.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้โตเร็ว เช่น ข้าวโพด มะม่วง มะขาม ยูคาลิปตัส

ปัญหา : เป็นดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อัตรา ๑ - ๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ควรปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำ ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก หรือปลูกพืชเหลื่อมฤดู บริเวณที่มีความลาดเทเกิน ๕% ควรนำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำวิธีกลมาใช้ เช่น ทำคันดิน คันเบนน้ำ ทางระบายน้ำ บ่อดักตะกอน หรือชุดบ่อน้ำในไร่นา

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินต้นถึงต้นมาก เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยชุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓ - ๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๙) กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

ชุดดิน : ดินลึกปานกลาง

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกล นักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินตะกอนเนื้อละเอียดที่มีปูนปน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นล่างลึกประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน จะพบชั้นหินพื้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปน สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐ - ๘.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และไม้ผล

ปัญหา : ดินมีโครงสร้างแน่นที่บยากต่อการไชซอนของรากพืช บริเวณลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็นต้องทำคันนาและมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

การเตรียมดินและทำคันดินขวางความลาดเท ชุดบ่อดักตะกอน และยังสามารถใช้น้ำเสริมในการ

เพาะปลูก นำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางพิชมาใช้ เช่น การปลูกพืชเป็นแถบสลับกับการปลูกพืชเป็นแถวขวางความลาดเทของพื้นที่ การปลูกพืชตระกูลถั่วแซมพืชหลัก ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕ - ๒.๐ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลักหรือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมกับพืชหลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้เพียงพอตลอดปี

พืชผักกินใบ

เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม



ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอวังเหนือ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๕๔)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

๑. ฤดูร้อน (มีนาคม - พฤษภาคม) อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๒๒.๖๙ - ๓๖.๑๒ °C
 ๒. ฤดูฝน (มิถุนายน - ตุลาคม) อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๒๓.๓๐ - ๓๒.๕๕ °C
 ๓. ฤดูหนาว (พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์) อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๑๗.๐๐ - ๓๑.๑๖ °C
- โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน												
ฤดูฝน												
ฤดูหนาว												

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝน รวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	เดือนที่ ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑,๒๔๕.๔๐	๑๐๓.๗๘	๘๖	ส.ค.	๔๑.๐	๗.๐	๒๗.๙๙
๒๕๖๕	๑,๖๒๑.๕๐	๑๓๕.๑๓	๘๗	พ.ค., ส.ค.	๓๘.๐	๑๓.๐	๒๘.๑๙
๒๕๖๖	๑,๑๑๑.๙๐	๙๖.๖๖	๖๖	ก.ย.	๔๒.๘	๑๒.๕	๒๘.๘๑
๒๕๖๗	๑,๐๑๓.๓๐	๘๔.๔๔	๕๘	ส.ค.	๔๔.๐	๑๒.๘	๒๘.๙๔
๒๕๖๘	๑,๑๓๑.๓๐	๙๔.๒๘	๗๖	ก.ค.	๔๑.๑	๙.๙	๒๗.๙๓

ที่มา : http://www.cmmet.tmd.go.th/forecast/pt/Max_Min_Rainfall.php, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอวังเหนือมีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๑๗ สาย ดังภาพที่ ๕



ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ วังเหนือ – เชียงใหม่

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๑๐๓๕ เส้นทางระหว่างอำเภอวังเหนือ ถึงจังหวัดลำปาง ระยะทาง ๑๑๘ กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข ๑๒๐ เส้นทางระหว่างอำเภอวังเหนือ ถึงจังหวัดพะเยา ระยะทาง ๑๐๕ กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข ๑๒๐ เส้นทางระหว่างอำเภอวังเหนือ ถึงบ้านแม่ชะจาน ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ระยะทาง ๓๐.๖ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

๕.๑.๑ แม่น้ำวัง

๕.๑.๒ แม่น้ำแม่หิ็ด

๕.๑.๓ แม่น้ำตาด

๕.๑.๔ แม่น้ำแม่เฮียว

๕.๑.๕ แม่น้ำแม่แสด

๕.๑.๖ แม่น้ำแม่มา

๕.๑.๗ แม่น้ำแม่กิด

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๕.๒.๑ โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตุน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำแม่เฮียว	วังเหนือ	๓๔๒,๐๐๐	๑,๑๔๐,๐๐๐	๑๕,๐๑๘.๓๔
๒	อ่างเก็บน้ำแม่แพน	ร่องเคาะ	๒๑๑,๖๖๐	๑,๐๕๘,๓๐๐	๑๐,๗๓๕.๐๓
๓	อ่างเก็บน้ำแม่ห้วยแม่ลีน	ร่องเคาะ	๑๐๗,๕๐๐	๔๓๐,๐๐๐	๘,๖๐๒.๐๔
๔	อ่างเก็บน้ำแม่ฮ้อ (๑)	ร่องเคาะ	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๘,๕๐๐.๒๒
๕	อ่างเก็บน้ำแม่ฮ้อ (๒)	ร่องเคาะ	๕๖,๐๐๐	๒๘๐,๐๐๐	๖,๕๗๐.๘๕
๖	อ่างเก็บน้ำห้วยลอย	วังทอง	๔๖๒,๒๒๓	๕๐๑,๐๐๐	๒๕,๐๕๕.๖๙

ที่มา : [https://www.opsmoac.go.th/lampang-dwl-files-๔๔๑๐๙๑๗๙๑๙๖๔?utm_source=](https://www.opsmoac.go.th/lampang-dwl-files-๔๔๑๐๙๑๗๙๑๙๖๔?utm_source=chatgpt.com)
chatgpt.com, พ.ศ.๒๕๖

๕.๒.๒ โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	ร่องเคาะ	๔					๔	๒,๓๖๘,๓๐๐	๓๔,๔๐๘.๑๔
๒	วังเหนือ	๑		๑			๒	๑,๑๔๐,๐๐๐	๑๕,๐๑๘.๓๔
๓	วังทอง	๑					๑	๕๐๑,๐๐๐	๒๕,๐๕๕.๖๙
๔	วังซ้าย			๑			๑	๔๔,๔๐๐	๑๑,๗๘๐.๗๘

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิ๋ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	ทุ่งฮั่ว	๑๒๓	๒๑๐	๑๒๓	๒๑๐
๒	วังเหนือ	๒๙	๓๔	๒๙	๓๔
๓	วังใต้	๓๓	๓๖	๓๓	๓๖
๔	ร่องเคาะ	๒๓๓	๒๖๘	๒๓๓	๒๖๘
๕	วังทอง	๔๓	๕๘	๔๓	๕๘
๖	วังซ้าย	๕๓	๖๐	๕๓	๖๐
๗	วังแก้ว	๑๕	๑๗	๑๕	๑๗
๘	วังทรายคำ	๒๗	๓๑	๒๗	๓๑

ที่มา : https://farmer.doae.go.th/farmer/water_report/report๓_ap/๕๒/๐๗, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

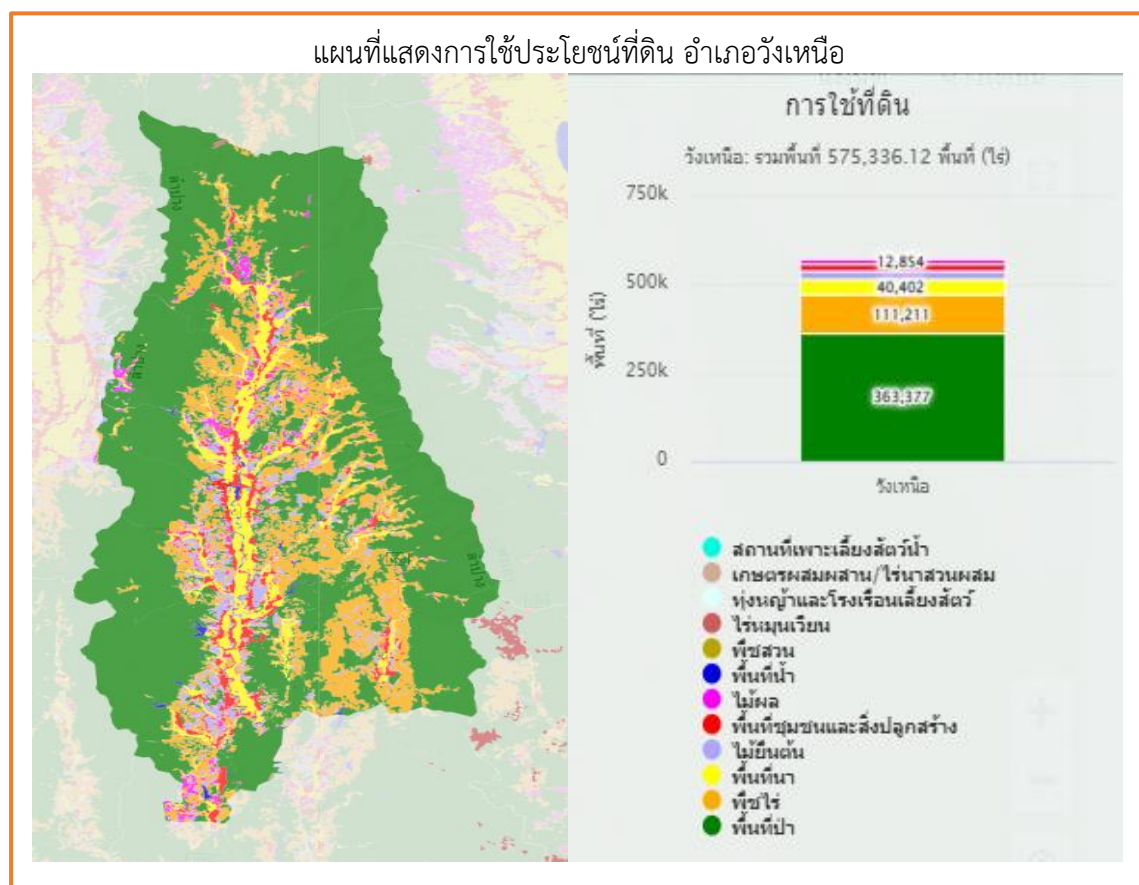
ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	ทุ่งฮั่ว	๑๑	-	๑๑
๒	วังเหนือ	๑๒	-	๑๒
๓	วังใต้	๒๐	-	๒๐
๔	ร่องเคาะ	๓๔	-	๓๔
๕	วังทอง	๔	-	๔
๖	วังซ้าย	๑๑	-	๑๑
๗	วังแก้ว	๓	-	๓
๘	วังทรายคำ	๓	-	๓

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๓๖๓,๓๗๗.๒๕	๖๑.๘๗
พืชไร่	๑๑๑,๒๑๐.๕๓	๑๘.๙๔
ไม้ยืนต้น	๒๔,๓๙๒.๓๒	๔.๑๕
ไม้ผล	๑๒,๘๕๔.๓๘	๒.๑๙
พืชสวน	๒๕๗.๘๗	๐.๐๔
พื้นที่นา	๔๐,๔๐๒.๓๘	๖.๘๘
พืชน้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓๕.๙๕	๐.๐๑
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๑๕๙.๔๕	๐.๐๓
พื้นที่ลุ่ม	๖,๘๐๐.๔๐	๑.๑๖
พื้นที่น้ำ	๒,๘๐๕.๒๖	๐.๔๘
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๙,๕๔๖.๗๐	๓.๓๓
พื้นที่เปิดเตล็ด	๕,๔๕๘.๕๒	๐.๙๓



ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอวังเหนือ ประชากรมีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม.มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๑๘๙,๓๘๐.๔๒ ไร่ (ร้อยละ ๓๒.๙๒ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ชื่อตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ปลูกพืช (ไร่)						รวมพื้นที่ เพาะปลูก
		ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	ยางพารา	ลำไย	ปาล์ม น้ำมัน	
ทุ่งฮั้ว	๘๑,๖๖๔.๕๙	๔,๔๑๕.๑๓	๘,๐๖๒.๕๙	๓,๗๓๐.๖๑	๒๙๓.๔๒	๒,๙๖๕.๐๙	๑๔.๕๓	๑๙,๔๘๑.๓๗
วังเหนือ	๔๗,๖๔๗.๗๙	๒,๘๘๗.๖๙	๒,๑๙๙.๘๒	๒๕๒.๓	๒๓๗.๕๗	๒,๑๘๖.๒๔	๖.๗๑	๗,๗๗๐.๓๓
วังใต้	๓๘,๐๔๐.๓๗	๑,๘๘๕.๘๔	๓,๐๘๔.๓๐	๓๔๕.๑๔	๙๗.๑๓	๕๐๒.๓๒	๐.๐๐	๕,๙๑๔.๗๓
ร่องเคาะ	๑๐๔,๘๐๐.๑๖	๖,๓๖๘.๑๖	๗,๑๒๘.๖๐	๙๓๔.๔	๗๐๗.๒๖	๑,๒๙๓.๘๖	๑๓.๕๔	๑๖,๔๔๕.๘๒
วังทอง	๑๒๖,๕๑๙.๐๑	๒,๐๕๘.๕๒	๑๖,๗๓๒.๐๘	๒,๐๔๔.๐๑	๒,๔๗๗.๐๘	๑,๒๒๔.๕๗	๒๐.๐๐	๒๔,๕๕๖.๒๖
วังซ้าย	๓๘,๔๗๙.๙๕	๓,๗๖๕.๖๗	๔,๖๘๐.๕๑	๑,๓๓๓.๙๙	๓๙๓.๓๓	๑,๒๔๖.๕๔	๑๘.๙๗	๑๑,๔๓๙.๐๑
วังแก้ว	๑๑๗,๔๘๑.๒๕	๒,๐๘๓.๗๗	๖,๙๑๓.๒๖	๔๙๓.๐๙	๑๖๐.๕๘	๑,๖๕๗.๑๓	๐.๐๐	๑๑,๓๐๗.๘๓
วังทรายคำ	๒๐,๗๐๙.๒๑	๒,๕๖๐.๔๑	๓,๙๘๗.๔๐	๒๖๕.๕๗	๖๘.๐๗	๒๒๐.๕๔	๖๒.๓๒	๗,๑๖๔.๓๑
รวม	๕๗๕,๓๔๒.๓๓	๒๖,๐๒๕.๑๙	๕๒,๗๘๘.๕๖	๙,๓๙๙.๑๑	๔,๔๓๔.๔๔	๑๑,๒๙๖.๒๙	๑๓๖.๐๗	๑๐๔,๐๗๙.๖๖

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ราย)	เกษตรกรที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ (ราย)	ชนิด จำนวนสัตว์เลี้ยง และ พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์											
			โคเนื้อ	โคนม	กระบือ	สุกร	ไก่พื้นเมือง	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	เป็ดเทศ	เป็ดไข่	แพะ	สัตว์เลี้ยงอื่นๆ	พืชอาหารสัตว์
			จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ไร่)
วังเหนือ	๖๗๙	-	๒๒๔	-	๓๘	๓๘๑	๑๔,๙๐๒	-	๒๓๐	๑๙๕	๑๖๐	๓๕	๓๕	-
วังใต้	๓๕๕	-	๑๕๕	-	๖	๑๗๙	๘,๗๘๐	-	๗๐	๘๐	๑๐๐	-	๒๘	-
ร่องเคาะ	๗๗๗	๘	๑,๒๕๘	-	๑๔๙	๘๗๑	๑๗,๗๐๑	-	๒๓๐	๑๐๕	๑๐	๒๒๒	๑๕๐	๓๔
วังทอง	๔๒๕	๒	๖๑๕	-	๒๖	๗๐๙	๘,๖๓๕	๓๐๐	๑๙๕,๕๘๕	๑๒	-	๑๕๕	๕	๒๗
วังซ้าย	๓๘๕	๑	๒๒๙	-	๑๓	๓๙๙	๘,๔๒๑	-	๔๓๔	๑๐๐	๕๐	๑๔๗	๔	๑๐
วังแก้ว	๓๕๗	-	๑๙๐	-	๓๖	๗๐๕	๗,๖๗๗	-	๕๑	๓๐	๑๑๐	-	๑๔	-
วังทรายคำ	๔๒๓	๑	๒๐๔	-	๕๔	๖๖๔	๙,๗๗๙	-	๒๐	๑๐๕	-	๓๓	๓	๒
ทุ่งฮั่ว	๔๑๖	๒	๒๐๓	-	๕	๙๖๙	๙,๔๔๑	-	๑๐	๓๕	-	๒๔	๗	๔๐
ยอดรวม	๓,๘๑๗	๑๔	๓,๐๗๘	-	๓๒๗	๔,๘๗๗	๘๕,๓๓๖	๓๐๐	๑๙๖,๖๓๐	๖๖๒	๔๓๐	๖๑๖	๒๔๖	๑๑๓

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๙

- โรงงานฆ่าสัตว์ ๑ แห่ง คือ

๑. โรงงานฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลบ้านใหม่ ที่ตั้ง บ้านใหม่ หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำอื่น ๆ
ทุ่งฮั่ว	๒๑๖	๒๑๖	-
วังเหนือ	๑๐๘	๑๐๘	-
วังใต้	๕๓	๕๓	-
ร่องเคาะ	๖๖	๖๖	-
วังทอง	๑๓๕	๑๓๕	-
วังซ้าย	๙๕	๙๕	-
วังแก้ว	๑๒๘	๑๒๘	-
วังทรายคำ	๕๑	๕๑	-
รวมทั้งหมด	๘๕๒	๘๕๒	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอวังเหนือ, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครุฑเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครุฑเรือน ทั้งหมด	ครุฑเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ทุ่งฮั่ว	๒,๐๙๐	๑,๑๔๘	๒,๖๓๖	๒,๕๒๙	๕,๑๖๕
๒	วังเหนือ	๒,๙๒๔	๑,๑๕๑	๓,๐๙๐	๓,๑๕๕	๖,๒๔๕
๓	วังใต้	๑,๑๔๑	๖๓๖	๑,๕๕๐	๑,๕๖๘	๓,๑๑๘
๔	ร่องเคาะ	๓,๗๐๗	๑,๖๕๐	๕,๒๓๘	๕,๓๐๐	๑๐,๕๓๘
๕	วังทอง	๑,๙๖๒	๑,๑๕๔	๒,๕๐๔	๒,๓๘๙	๔,๘๙๓
๖	วังซ้าย	๒,๐๑๓	๙๑๔	๒,๔๓๘	๒,๓๙๖	๔,๘๓๔
๗	วังแก้ว	๑,๒๙๖	๖๗๔	๑,๕๗๐	๑,๕๘๖	๓,๑๕๖
๘	วังทรายคำ	๑,๕๐๓	๖๘๒	๑,๙๔๖	๑,๙๙๓	๓,๙๓๙
รวม		๑๖,๖๓๖	๘,๐๐๙	๒๐,๙๗๒	๒๐,๙๑๖	๔๑,๘๘๘

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอวังเหนือ, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๒,๕๑๑.๐๐	๓๒.๐๓
๕๖ – ๖๕ ปี	๓,๐๒๔.๐๐	๓๘.๕๘
๔๖ – ๕๕ ปี	๑,๖๔๑.๐๐	๒๐.๙๓
๓๖ – ๔๕ ปี	๕๓๗.๐๐	๖.๘๕
๒๖ – ๓๕ ปี	๑๑๗.๐๐	๑.๔๙
๑๘ – ๒๕ ปี	๙.๐๐	๐.๑๑
รวม	๗,๘๓๙.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๗,๖๗๘.๐๐	๙๗.๙๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๖๑.๐๐	๒.๐๕
รวม	๗,๘๓๙	๑๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔,๙๕๑.๐๐	๓๓,๐๙๗.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๔,๕๗๔.๐๐	๖๕,๓๘๘.๐๐
เช่า	๑,๘๕๕.๐๐	๘,๙๑๙.๐๐
รวม	๗,๒๐๙.๐๐	๑๐๗,๔๐๔.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ

ประเภทเอกสารสิทธิ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ	
๓,๗๘๙.๐๐	๑,๘๐๗.๐๐	๙.๐๐	๙๓๒.๐๐	๔,๙๕๑.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

- เกษตรกรมีรายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย ๕๔,๒๘๔ บาท/ครัวเรือน/ปี
- เกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย ๕๐,๖๑๐ บาท/ครัวเรือน/ปี
- เกษตรกรมีรายจ่ายในครัวเรือน เฉลี่ย ๔๙,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๔

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ร้อยละ
- น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๖๖.๖๗
- ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๑๙.๖๑
- ๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๒.๙๔
- ๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๙.๘๐
- ๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๐.๙๘
- ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๐.๐๐
รวม	๑๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๔

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

- | | | |
|-------------|-------------------------------|---------------|
| ศาสนาพุทธ | - วัด | จำนวน ๔๖ แห่ง |
| | - สำนักสงฆ์ | จำนวน ๑๖ แห่ง |
| | - ที่พักสงฆ์ | จำนวน ๑๑ แห่ง |
| ศาสนาคริสต์ | - โบสถ์พิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ | จำนวน ๔ แห่ง |

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- ประเพณีพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อพญาวัน

ประวัติ โดยสังเขปของเจ้าพ่อพญาวัน ท่านเป็นเจ้านายพระประยูรญาติของพระเจ้าไชยศิริเจ้าเมืองไชยปราการ ท่านพญาวันพร้อมด้วยข้าราชการบริพารส่วนหนึ่งได้แยกตัวมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ดงเวียง (ที่ตั้งอนุสาวรีย์ปัจจุบัน) และได้สร้างคุ้มตลอดถึงวัดวาอาราม ปกครองเมืองวัดตั้งแต่นั้นมา ประมาณ พ.ศ.๑๗๐๒ ตามตำนานที่เล่าสืบๆ กันมา

- งานประเพณีลอยกระทง เดือน พฤศจิกายน ของทุกปี

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุว		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
ทุ่งฮั่ว	๑	๗	๖	๑๖๔	๑	๒๘	๑๐	๑๒๕	-	-
วังเหนือ	๒	๓๑	๖	๑๓๕	๑	๖๐	๒๐	๑๙๕	๒	๑,๕๒๙
วังใต้	๑	๑๑	๗	๑๘๘	๑	๓๐	๑๕	๓๑๕	-	-
ร่องเคาะ	๑	๑๔	๕	๑๔๕	๑	๖๐	๒๑	๒๔๘	๓	๒๒๐
วังทอง	๑	๔๐	๕	๑๘๕	๑	๕๒	๒๖	๔๑๐	๒	๑๙๔
วังซ้าย	๒	๒๖	๑๐	๔๕๔	๑	๒๔	๑๗	๑๗๙	-	-
วังแก้ว	๑	๑๒	๖	๒๘๑	๑	๒๓	๑๓	๑๒๓	-	-
วังทรายคำ	๑	๓๐	๖	๒๐๑	-	-	๓๘	๕๐๘	-	-
รวม	๑๐	๑๗๕	๕๑	๑,๗๕๓	๗	๒๗๗	๑๖	๒,๑๐๓	๗	๑,๙๔๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๔
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๗
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๒๐
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๒
รวม	๕๕

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังเหนือ, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
คนรุ่นใหม่หัวใจอินทรีย์	๗	วังทรายคำ	๑๐
สมุนไพรวัง วังเหนือ	๓	วังทรายคำ	๙
กลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านบนทุ่ง	๙	ทุ่งฮั่ว	๗
เลียงปอย	๔	วังเหนือ	๗
เครื่องดนตรีพื้นบ้าน	๑	วังทรายคำ	๗
วีวันคอฟฟี่ V-one coffee	๑	วังทรายคำ	๘

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนเมืองตึงรักขโลก	๒	วังทอง	๑๖
เกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรผสมผสาน	๖	วังใต้	๗
เกษตรผสมผสานเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเหียง หมู่ ๘ ต.วังเหนือ	๘	วังเหนือ	๑๐
กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์บ้านทุ่งฮี	๑	วังทรายคำ	๘
ชาววังอินเตอร์ชั่น (CHAOWANG INTERTION)	๒	วังใต้	๙
เกษตรผสมผสานบ้านแม่โป่ง ม.๔	๔	วังใต้	๙
เกษตรผสมผสานแปรรูป	๑๐	ทุ่งฮั่ว	๑๑
กลุ่มผลิตภัณฑ์บ้านโป่งเจริญ	๗	วังใต้	๑๐
กลุ่มเลี้ยงสัตว์บ้านโป่งเจริญ	๗	วังใต้	๑๑
กลุ่มทอผ้าเมืองวัง	๖	วังเหนือ	๗
พืชผักสมุนไพรบ้านไผ่กลาง	๓	วังใต้	๙
วังเหนือสมุนไพรเกษตรอินทรีย์	๘	วังทรายคำ	๗
โคกระบือห้วยป่า	๖	วังแก้ว	๗
ธนาคารต้นไม้บ้านจำทอง	๑๕	ร่องเคาะ	๘
ปลูกพืชสมุนไพรบ้านหมื่น	๖	วังใต้	๑๐
ปลูกพืชสมุนไพร ฮ่อมเก้าแดง	๗	วังใต้	๘
ก้าวตามพ่อออกาณิกเพื่อความยั่งยืนจาฮาเดป	๖	วังเหนือ	๘
กลุ่มทอและเย็บผ้าพื้นเมือง	๑	วังทรายคำ	๑๔
ลำแต่น้ำพริกลาบ	๑	วังทรายคำ	๒๓
กลุ่มปลูกพืชผักสมุนไพรบ้านกวาง	๑	วังใต้	๗
ปลูกดอกดาวเรืองและแปรรูปบ้านป่าสัก	๗	วังทรายคำ	๗
เศรษฐกิจพอเพียงวังโป่ง	๒	วังใต้	๗
กลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านวังโป่ง	๒	วังใต้	๗
แพะแกะวังซ้ายสามัคคี	๕๑	วังซ้าย	๙
กลุ่มเกษตรพอเพียงบ้านปงทอง	๗	วังทอง	๙
เดอ ชาววัง (De CHAOWANG)	๒	วังใต้	๒๐
ผลิตภัณฑ์จากกระดาศา	๗	วังทรายคำ	๙
กลุ่มเลี้ยงสุกรบ้านทุ่งพัฒนา	๙	วังทรายคำ	๑๒
ทุ่งใหม่เศรษฐกิจพอเพียง	๖	วังเหนือ	๑๐
เศรษฐกิจพอเพียงชาววัง	๒	วังใต้	๗
กลุ่มพญาวัง	๗	วังเหนือ	๘

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วังทองพิทักษ์การเกษตร	๖	วังทอง	๑๒
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโควังแก้ว	๕	วังแก้ว	๘
กลุ่มเลี้ยงวัวบ้านอ่างหมู ๒	๒	วังแก้ว	๘
กลุ่มเลี้ยงแพะธารทอง	๒	วังทอง	๙
เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์บ้านร่องเคาะ	๙	ร่องเคาะ	๗
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านทุ่งผึ้ง	๔	ร่องเคาะ	๗
เศรษฐกิจพึ่งตน	๑๕	ร่องเคาะ	๑๓
มิตรภาพเศรษฐกิจ	๘	ร่องเคาะ	๑๑
กลุ่มเลี้ยงไก่บ้านทุ่งห้า	๘	วังทรายคำ	๑๐
แพะแกะลูกพญาวัง	๗	วังซ้าย	๘
กลุ่มเกษตรกร คนเมืองวัง	๕	วังแก้ว	๗
ปลูกสมุนไพรเพื่อสุขภาพบ้านผางาม	๘	วังเหนือ	๘
แปรรูปกาแฟ ๘๘	๕	ร่องเคาะ	๗
ผู้เลี้ยงแพะชาววัง	๑	วังทรายคำ	๗
ผลิตภัณฑ์แปรรูป รากไม้ เศษไม้ บ้านแม่ลิ้น	๕	ร่องเคาะ	๑๐
กลุ่มกล้วยไม้สร้างสรรค์บ้านสารภี	๖	วังทอง	๔๙
มะขามหลวง	๔	วังทรายคำ	๑๐
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๙	๔	วังทรายคำ	๘
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๘	๔	วังทรายคำ	๗
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๗	๔	วังทรายคำ	๗
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๖	๔	วังทรายคำ	๗
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๕	๔	วังทรายคำ	๗
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๔	๔	วังทรายคำ	๗
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๓	๔	วังทรายคำ	๗
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๒	๔	วังทรายคำ	๗
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นอ่างหมู ๔/๑	๔	วังทรายคำ	๗
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านก่อ	๖	วังทรายคำ	๑๖
พรพัฒน์ถ่านอัดแท่ง	๘	วังเหนือ	๗
กลุ่มฟื้นฟูสุขภาพวาริภิรมณ์	๖	วังเหนือ	๘
กลุ่มเกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมัน	๑	วังทรายคำ	๗๑
สมุนไพรพญาวัง	๖	วังเหนือ	๘
กลุ่มพัฒนาสุกรห้วยต้นเคาะ (วังเจริญ)	๗	วังแก้ว	๑๑
หัตถกรรมไผ่เงินไผ่ทอง	๕	วังซ้าย	๑๐
แปรรูปผลผลิตจากข้าวเหนียวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔	๔	วังทรายคำ	๗

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
พืชเศรษฐกิจและสมุนไพรอบแห้งบ้านป่าลั่น	๕	วังทอง	๑๔
กลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านป่าสัก	๗	วังทรายคำ	๑๓
กลุ่มแปรรูปข้าวเหนียวหม้อดินลำปาง	๓	วังทรายคำ	๘
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔	๔	วังทรายคำ	๓๓
กลุ่มปลูกยางพาราตำบลวังทอง	๖	วังทอง	๕๖
กลุ่มเกษตรสารภีก้าวหน้า	๖	วังทอง	๑๗
เกษตรพอเพียงบ้านวังโป่ง	๒	วังใต้	๒๕
กลุ่มคุณภาพบ้านแม่เย็น	๔	วังทอง	๑๒
เกษตรก้าวหน้าค่ายวัง	๔	วังแก้ว	๑๘
กลุ่มเกษตรสามัคคี หมู่ ๒ บ้านเมืองตึงเหนือ	๒	วังทอง	๑๔
กลุ่มตัดเย็บอุตสาหกรรมในครัวเรือน	๘	วังทรายคำ	๗
เกษตรร่วมใจ หมู่ ๖ ต.วังทอง	๖	วังทอง	๙
เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม	๕	วังซ้าย	๑๖
กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านแม่สุขใน	๔	วังซ้าย	๙
กลุ่มสมุนไพรไทยบ้านแม่เหี้ยว	๗	วังเหนือ	๑๕
เกษตรพัฒนาบ้านแม่สุขใน	๔	วังซ้าย	๑๐
ไร่นาสวนผสม ม.๙ ต.ทุ่งฮั้ว	๙	ทุ่งฮั้ว	๗
เกษตรก้าวหน้าบ้านแม่สุขใน	๔	วังซ้าย	๑๑
กลุ่มเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชอินทรีย์บ้านแม่สงใต้	๑๐	ร่องเคาะ	๗
กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านแม่สงใต้	๑๐	ร่องเคาะ	๘
ป่าฝางแปรรูปผลผลิตการเกษตร	๕	วังทรายคำ	๘
วังทองเฟอร์นิเจอร์แอนดิมั้แกะสลัก	๗	วังทอง	๗
เกษตรพัฒนาบ้านป่าสัก	๗	วังทรายคำ	๑๐
ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลทุ่งฮั้ว	๕	ทุ่งฮั้ว	๒๓
วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคผาซ่อร่วมใจ	๑	ร่องเคาะ	๘
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปงทองร่วมใจ	๗	วังทอง	๑๕
กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านค่ายวัง	๔	วังแก้ว	๗
พัฒนาอาชีพการเกษตรวังทอง	๒	วังทอง	๑๐
กลุ่มเกษตรผสมผสานและแปรรูปบ้านดอนแก้ว	๘	ร่องเคาะ	๒๑
ออมทรัพย์บ้านวังโป่ง	๒	วังใต้	๑๒
กลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดทุ่งพัฒนา	๙	วังทรายคำ	๑๒
กลุ่มเกษตรพัฒนาบ้านปงทอง	๗	วังทอง	๙
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรบ้านปงถ้ำ	๓	วังทอง	๑๐
อนุรักษ์ไก่พื้นเมืองเพื่อจำหน่าย	๙	วังทรายคำ	๑๕

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มเกษตรผสมผสานอินทรีย์ชีวภาพบ้านแม่ทรายเงิน	๒	ทุ่งฮั่ว	๑๙
กลุ่มไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานบ้านบนทุ่ง	๙	ทุ่งฮั่ว	๙
รวมพลังเศรษฐกิจบ้านบนทุ่ง	๙	ทุ่งฮั่ว	๙
เฟอร์นิเจอร์แม่สุขเหนือ	๘	วังซ้าย	๗
กลุ่มข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แม่สงใต้สามัคคี	๑๐	ร่องเคาะ	๑๕
เลี้ยงสุกรห้วยป่าร่วมใจ	๖	วังแก้ว	๗
เลี้ยงสุกรบ้านฮ่างสามัคคี	๒	วังแก้ว	๗
พลังเกษตรวังทอง	๒	วังทอง	๔๑
เกษตรก้าวหน้าตึงเหนือ	๒	วังทอง	๑๐
เกษตรธรรมชาติฮองไฮ (HNG)	๑๐	ทุ่งฮั่ว	๗
จักสานหมวกทุ่งปี	๑	ทุ่งฮั่ว	๑๔
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านใหม่	๖	วังเหนือ	๑๕
กลุ่มผู้เลี้ยงวัวหัวทุ่ง	๓	วังซ้าย	๑๒
กลุ่มเลี้ยงโคบ้านป่าสัก	๗	วังทรายคำ	๑๕
กลุ่มปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านเมืองทอง	๘	วังทอง	๑๑
ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านเมืองตึง	๒	วังทอง	๑๒
กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านหมื่น	๖	วังใต้	๒๐
พญาวังกรอบรูป	๒	วังซ้าย	๑๐
เครื่องนอนห้วยก้อด	๒	ร่องเคาะ	๑๐
เตาเศรษฐกิจบ้านทุ่งปี	๑	ทุ่งฮั่ว	๑๒
แม่บ้านเกษตรกรวังโป่ง	๒	วังใต้	๑๓
ศิลปประดิษฐ์บ้านทุ่งเป่า	๔	วังเหนือ	๑๐
ประดิษฐ์เครื่องดนตรีพื้นเมืองบ้านทุ่งฮี	๑	วังทรายคำ	๑๐
หัตถกรรมจากเศษไม้บ้านก่อ	๖	วังทรายคำ	๘
ผ้าทอประดิษฐ์บ้านผาซ่อ	๑	ร่องเคาะ	๑๖
หัวใจผักกาดตากแห้งร่องเคาะ	๙	ร่องเคาะ	๑๓
แปรรูปอาหารแม่ดวงใจ	๒	วังใต้	๑๑
ศิลปประดิษฐ์จากกระดาสาบ้านทุ่งห้า	๘	วังทรายคำ	๑๕
แกะสลักเศษไม้แม่ทรายเงิน	๒	ทุ่งฮั่ว	๑๕
เลี้ยงผึ้งพันธุ์บ้านใหม่	๖	วังเหนือ	๑๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งปี่	๑	ทุ่งฮั่ว	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ทรายเงิน	๒	ทุ่งฮั่ว	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังมน	๕	ทุ่งฮั่ว	๒๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าบง	๑๐	ทุ่งฮั่ว	๑๗
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งวังทองร่วมใจ	๑๒	ทุ่งฮั่ว	๔๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกษตรกรบ้านผาแดง	๖	ทุ่งฮั่ว	๔๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสบสัน	๗	ร้องเคาะ	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดอนแก้ว	๘	ร้องเคาะ	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร้องเคาะ	๙	ร้องเคาะ	๒๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่สงใต้	๑๐	ร้องเคาะ	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นผึ้ง	๑๖	ร้องเคาะ	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านฮ้าง	๒	วังแก้ว	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านค่ายวัง	๔	วังแก้ว	๒๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านฮ้างวังแก้ว	๕	วังแก้ว	๒๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยปาย	๖	วังแก้ว	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยต้นเคาะ	๗	วังแก้ว	๖๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่หิตร่วมใจ	๑๔	วังแก้ว	๑๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่มา	๑	วังซ้าย	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านใหม่หลายท่า	๒	วังซ้าย	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวทุ่ง	๓	วังซ้าย	๑๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่สุขใน	๔	วังซ้าย	๔๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนป่าแหม	๕	วังซ้าย	๓๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำหลง	๖	วังซ้าย	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่สุขวังเหนือ	๗	วังซ้าย	๙๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสบมา	๑๐	วังซ้าย	๓๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่สุขเหนือ	๘	วังซ้าย	๒๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสุขป่าสัก	๙	วังซ้าย	๒๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกวาง	๑	วังใต้	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังโป่ง	๒	วังใต้	๒๓
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไผ่กลาง	๓	วังใต้	๒๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหมื่น	๖	วังใต้	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโป่งเจริญราษฎร์	๗	วังใต้	๓๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไผ่แม่พริก	๕	วังใต้	๑๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่โป่ง	๔	วังใต้	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งฮี	๑	วังทรายคำ	๖๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดง	๒	วังทรายคำ	๒๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงวัง	๓	วังทรายคำ	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าสัก	๗	วังทรายคำ	๔๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งห้าพัฒนา	๘	วังทรายคำ	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งพัฒนา	๙	วังทรายคำ	๑๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเมืองทอง	๘	วังทอง	๒๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสารภี	๖	วังทอง	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงทอง	๗	วังทอง	๓๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านร่มโพธิ์ทองสามัคคี	๙	วังทอง	๕๐
กลุ่มยุวเกษตรกร			
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา	๔	ทุ่งฮั้ว	๒๘
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านดอนแก้ว	๘	ร่องเคาะ	๖๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวังแก้ววิทยา	๕	วังแก้ว	๒๓
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านป่าแหม	๕	วังซ้าย	๒๔
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านวังโป่ง	๒	วังใต้	๓๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวังทองวิทยา	๒	วังทอง	๕๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนอนุบาลวังเหนือ	๙	วังเหนือ	๖๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ			
ฝึกปอดสารพิษฮ้องไฮ	๑๐	ทุ่งฮั้ว	๗
ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แม่สงใต้	๑๐	ร่องเคาะ	๑๔
ส่งเสริมเลี้ยงสุกรบ้านฮ่างวังแก้ว	๕	วังแก้ว	๑๒
ส่งเสริมผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านสบมา	๑๐	วังซ้าย	๑๕
เกษตรกรก้าวน้ำแม่สุขใน	๔	วังซ้าย	๑๑
ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงบ้านวังโป่ง	๒	วังใต้	๓๐
ส่งเสริมเลี้ยงโคเนื้อจำหน่าย	๗	วังทรายคำ	๑๕
ส่งเสริมไร่นาผสมผสานวังทอง	๒	วังทอง	๔๐
ส่งเสริมการผลิตน้ำผึ้งพร้อมดื่ม	๑๖	วังเหนือ	๑๖
ผู้ปลูกถั่วเหลืองบ้านห้วยเกียง	๑๕	วังเหนือ	๑๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มเกษตรกรทำนาวังทอง	๔	วังทอง	๑๑๐
กลุ่มเกษตรกรทำนาร่องเคาะ	๙	ร่องเคาะ	๑๐๑
กลุ่มเกษตรกรทำไร่ร่องเคาะ	๑๐	ร่องเคาะ	๗๐
กลุ่มเกษตรกรทำไร่ตำบลวังทอง	๖	วังทอง	๘๔
สหกรณ์การเกษตรวังเหนือ จำกัด	๓	วังเหนือ	๑,๔๘๐
สหกรณ์การเกษตรเขตปฏิรูปที่ดินวังเหนือ จำกัด	๑	ร่องเคาะ	๔๙
สหกรณ์เครดิตยูเนียนวังเหนือ จำกัด	๔	วังเหนือ	๔๙

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้าน การพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
ทุ่งฮั้ว	-	๒	-	-	๑	-	-	-	๑
วังเหนือ	-	๒	-	๑	๑	-	-	๑	๑
วังใต้	๑	๒	๑	-	๑	-	-	-	๑
ร่องเคาะ	-	๓	๑	-	๑	-	-	-	๑
วังทอง	-	๓	-	-	๑	-	-	-	๑
วังซ้าย	-	๑	-	๑	๑	-	-	-	๑
วังแก้ว	-	๑	๑	-	๑	-	-	-	๑
วังทรายคำ	-	๔	๑	-	๑	-	-	-	๑
รวม	๑	๑๘	๔	๒	๘	๐	๐	๑	๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ทุ่งฮั้ว	๑	-	-	๒	๑๒	๑๒	-	-	-
วังเหนือ	๒	-	-	๔	๙	๙	-	-	-
วังใต้	๒	๑	-	๑	๗	๗	-	-	-

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร (ต่อ)

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ร่องเคาะ	๑	-	-	๒	๑๗	๑๗	-	-	-
วังทอง	๑	-	-	๒	๙	๙	-	-	-
วังซ้าย	-	-	-	๓	๑๐	๑๐	-	-	-
วังแก้ว	-	-	-	๒	๗	๗	-	-	-
วังทรายคำ	๔	-	-	๒	๙	๙	-	-	-
รวม	๑๑	๑	๐	๑๙	๘๐	๘๐	๐	๐	๐

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอวังเหนือ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอวังเหนือ มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
วังแก้ว	๑	นายณัฐวุฒิ แก้วอ่อน	๑๐๓ หมู่ ๖ ตำบลวังแก้ว	การผลิตพืชผักอินทรีย์
วังเหนือ	๑	นายธีระพงษ์ นิลโชติ	๔๙ หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ	การทำเกษตรแบบผสมผสาน
วังใต้	๑	นายชาติ วงศ์ธิดา	๔ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้	การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
ร่องเคาะ	๑	นางมาลี การเพียร	๘๒ หมู่ ๑๕ ตำบลร่องเคาะ	การทำเกษตรแบบ โคก หนอง นา โมเดล

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านทุ่งผุ่	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๔	ร่องเคาะ
๒	วิสาหกิจชุมชนศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนวังซ้าย	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๒	วังซ้าย

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ต่อ)

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ตำบล วังเหนือ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	วังเหนือ
๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ริมวัง	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๖	วังแก้ว
๕	วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะชาววัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑	วังทรายคำ
๖	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสาน และแปรรูปบ้านดอนแก้ว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	ร่องเคาะ
๗	กลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวโพดหวาน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๔	ทุ่งฮั่ว
๘	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผสมผสาน บ้านจำทอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๕	ร่องเคาะ
๙	ศูนย์เรียนรู้การเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ บ้านทุ่งฮี	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๑	วังทรายคำ
๑๐	เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	วังทอง
๑๑	กลุ่มแปลงใหญ่ครึ่ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๖	วังทรายคำ
๑๒	กลุ่มแปลงใหญ่ยางพารา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๖	วังเหนือ
๑๓	กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๒	วังทอง
๑๔	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ตำบลวังใต้	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	วังใต้
๑๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มลำไยแปลงใหญ่ อำเภอวังเหนือ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	วังใต้
๑๖	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๒	วังทอง
๑๗	ศูนย์ข้าวชุมชน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑๐	ทุ่งฮั่ว
๑๘	วิสาหกิจชุมชน แปลงใหญ่มันสำปะหลังอำเภอวังเหนือ	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๗	วังทรายคำ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๔

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๙ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	วังใต้	แปลงใหญ่ลำไย หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	ลำไย	๑๓๓	๙๗๐.๐๐

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ (ต่อ)

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๒	วังทอง	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๒ ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัด ลำปาง	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	๔๙	๕๑๔.๕๐
๓	วังทรายคำ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๗ ตำบล วังทรายคำ อำเภอวังเหนือ จังหวัด ลำปาง	มัน สำปะหลัง	๙๒	๘๑๖.๗๕
๔	วังใต้	แปลงใหญ่โกโก้ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	โกโก้	๖๑	๓๕๘.๗๕
๕	วังแก้ว	แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	พืชผัก	๓๒	๑๑๒.๒๕
๖	วังเหนือ	แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	ยางพารา	๓๔	๓๕๕.๗๕
๗	วังทอง	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบล วังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	มัน สำปะหลัง	๓๐	๓๓๐.๕๐
๘	วังทรายคำ	แปลงใหญ่ครั้ง ตำบลวังทรายคำ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	ครั้ง	๓๘	๓๕.๕๐
๙	วังเหนือ	แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	เห็ด	๓๒	๓.๗๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

☒ น้ำฝน ☐ชลประทาน ☐ บ่อน้ำบาดาล ☐ แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

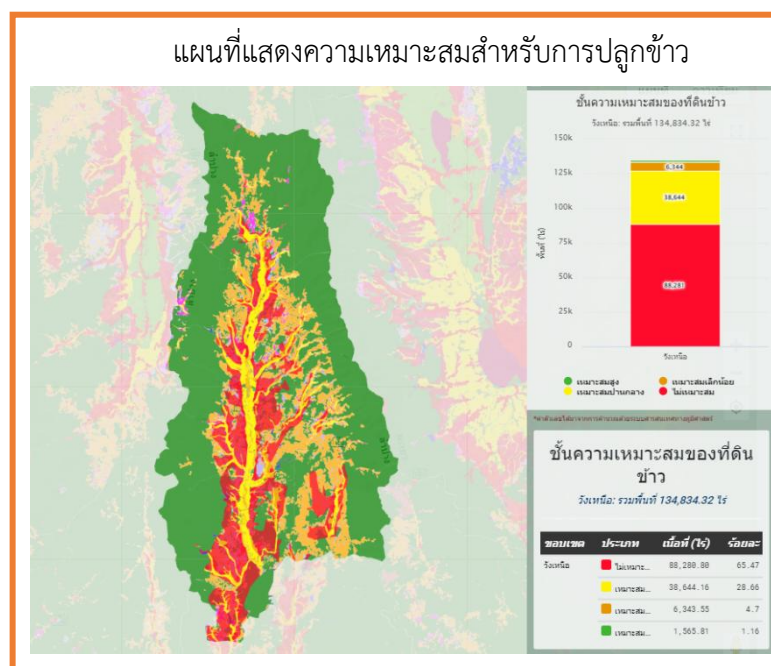
๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๑๓๔,๘๓๔.๓๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๕๖๕.๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๘,๖๔๔.๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๖ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖,๓๔๓.๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘๘,๒๘๐.๘๐ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๔๗

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสม ปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	๑,๕๖๕.๘๑	๓๘,๖๔๔.๑๖	๖,๓๔๓.๕๕	๘๘,๒๘๐.๘๐	๑๓๔,๘๓๔.๓๒
ตำบลทุ่งฮั่ว	๒๖๒.๔๘	๕,๑๕๙.๖๐	๕๘๐.๒๗	๗,๖๙๖.๓๑	๑๓,๖๙๘.๖๖
ตำบลวังเหนือ	๓๒๘.๗๙	๕,๘๔๔.๓๘	๒๙.๖๘	๗,๘๐๙.๗๕	๑๓,๙๑๒.๖๐
ตำบลวังใต้	๑๗.๙๒	๔,๐๖๓.๒๗	๑๐๐.๙๐	๘,๒๒๑.๑๔	๑๒,๔๐๓.๒๓
ตำบลร่องเคาะ	๓๘๒.๐๘	๑๑,๔๗๓.๘๐	๒,๑๑๐.๔๑	๓๖,๑๓๐.๘๐	๕๐,๐๙๗.๐๙
ตำบลวังทอง	๑๑๙.๖๔	๒,๗๒๑.๔๒	๖๐๒.๖๓	๑๐,๔๗๙.๕๕	๑๓,๙๒๓.๑๙
วัดตำบลงิ้ว	๒๑๒.๘๑	๔,๙๗๑.๖๖	๑,๒๐๙.๘๒	๙,๕๔๔.๔๐	๑๕,๙๓๘.๖๙
ตำบลวังแก้ว	๕๖.๐๖	๒,๐๔๐.๒๘	๖๓๖.๙๐	๒,๒๖๙.๕๙	๕,๐๐๒.๘๓
ตำบลวังทรายคำ	๑๘๖.๐๓	๒,๔๐๒.๗๕	๑,๐๗๒.๙๔	๖,๑๒๙.๒๘	๙,๗๙๑.๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘



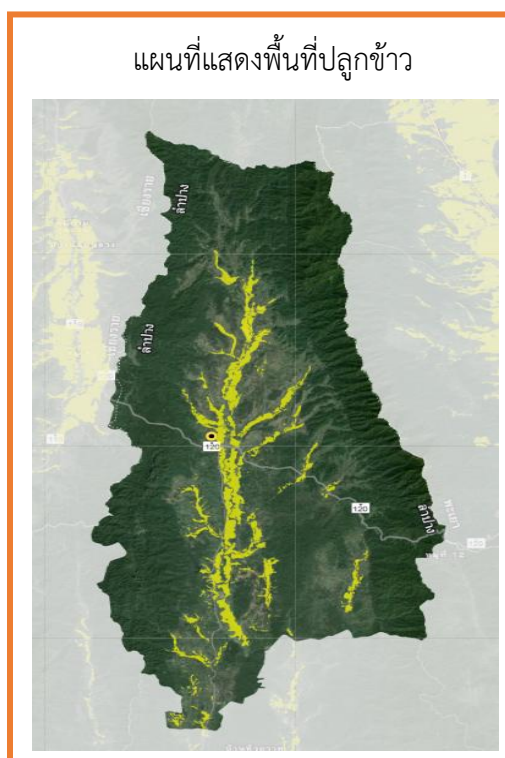
ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ทุ่งฮั้ว	๙๗๐	๔,๔๑๕.๑๓	๔,๔๑๕.๑๓	๒,๓๔๔.๔๓	๘๐๐
วังเหนือ	๕๘๑	๒,๘๘๗.๖๙	๒,๘๘๗.๖๙	๑,๕๓๓.๓๖	๘๐๐
วังใต้	๔๘๓	๑,๘๘๕.๘๔	๑,๘๘๕.๘๔	๑,๐๐๑.๒๐	๘๐๐
ร่องเคาะ	๑,๓๖๘	๖,๓๖๘.๑๖	๖,๓๖๘.๑๖	๓,๓๘๑.๓๖	๘๐๐
วังทอง	๖๓๗	๒,๐๕๘.๕๒	๒,๐๕๘.๕๒	๑,๐๙๒.๖๘	๘๐๐
วังซ้าย	๗๒๘	๓,๗๖๕.๖๗	๓,๗๖๕.๖๗	๑,๙๙๙.๕๗	๘๐๐
วังแก้ว	๔๘๑	๒,๐๘๓.๗๗	๒,๐๘๓.๗๗	๑,๑๐๖.๒๒	๘๐๐
วังทรายคำ	๕๔๕	๒,๕๖๐.๔๑	๒,๕๖๐.๔๑	๑,๓๕๙.๕๘	๘๐๐
รวม	๕,๕๙๘	๒๖,๐๒๕.๑๙	๒๖,๐๒๕.๑๙	๑๓,๘๑๘.๔๐	๘๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙



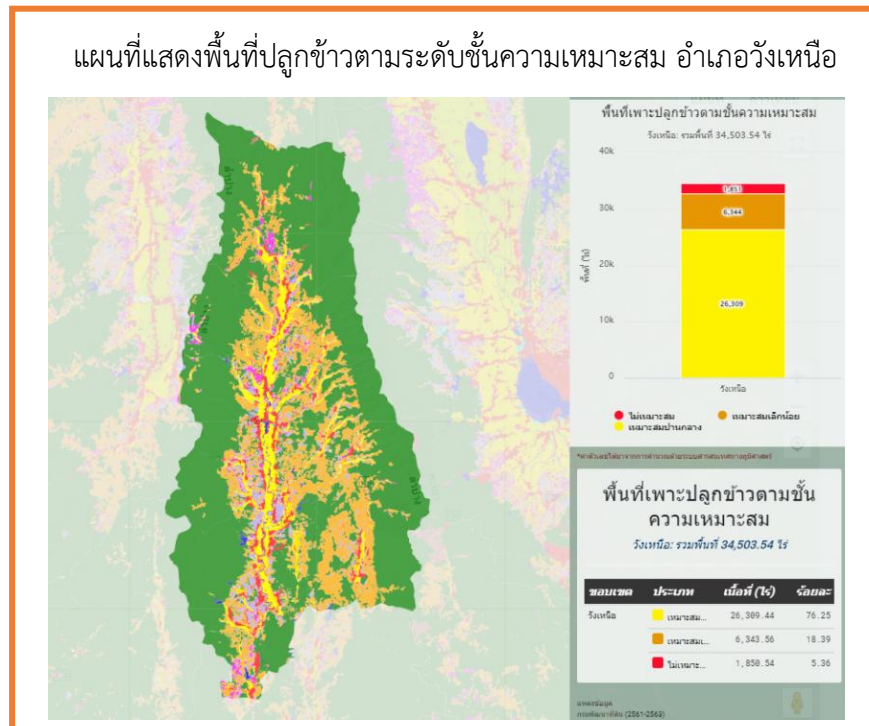
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมข ปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอ วังเหนือ	-	๒๖,๓๐๙.๔๔	๖,๓๔๓.๕๖	๑,๘๕๐.๕๔	๓๔,๕๐๓.๕๔
ทุ่งฮั่ว	-	๔,๒๕๓.๒๘	๕๘๐.๒๗	๒๙๘.๓๐	๕,๑๓๑.๘๕
วังเหนือ	-	๔,๐๓๒.๘๑	๒๙.๖๘	๑๔๘.๖๐	๔,๒๑๑.๐๙
วังใต้	-	๒,๙๒๒.๓๙	๑๐๐.๙๐	๒๓๑.๑๖	๓,๒๕๔.๔๕
ร่องเคาะ	-	๖,๓๔๗.๕๐	๒,๑๑๐.๔๑	๗๔๗.๖๑	๙,๒๐๕.๕๒
วังทอง	-	๑,๖๔๖.๖๖	๖๐๒.๖๓	๑๑๓.๙๕	๒,๓๖๓.๒๔
วังซ้าย	-	๓,๙๕๒.๔๔	๑,๒๐๙.๘๓	๒๐๓.๕๓	๕,๓๖๕.๘๐
วังแก้ว	-	๑,๔๕๖.๑๕	๖๓๖.๙๐	๖๖.๘๖	๒,๑๕๙.๙๑
วังทรายคำ	-	๑,๖๘๘.๒๑	๑,๐๗๒.๙๔	๔๐.๕๔	๒,๘๐๑.๖๙

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙



ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี

ปลูกข้าวพันธุ์ กข.๖, กข.๑๐, เหนียวสันป่าตอง ๑

๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดินแยกได้เป็น ๒ ขั้นตอน คือ

๑. การไถดะ และไถแปร การไถดะคือ การไถพลิกหน้าดินครั้งแรก เพื่อกำจัดวัชพืช และตากดินให้แห้ง การไถแปร คือการไถครั้งที่สองโดยไถขวางแนวไถดะ เพื่อย่อยดินและคลุกเคล้าฟาง วัชพืช ฯลฯ ลงไปในดิน การไถ ไถด้วย รถไถเดินตาม รถแทรกเตอร์

๒. การคราดหรือใช้ลูกทุบ คือการกำจัดวัชพืช ตลอดจนการทำให้ดินแตกตัว และเป็นเทือกพร้อมที่จะปักดำได้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำต่อจากขั้นตอนที่ ๑ และขังน้ำไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้มีสภาพดินที่เหมาะสมในการคราด การใช้ลูกทุบหรือเครื่องไถพรวนจอบหมุน (Rotary)

๓) การปลูก

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ ต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งเจือปน มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง (ไม่ต่ำกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์) ปราศจากการทำลายของโรคและแมลง

การแช่และหุ้มเมล็ดพันธุ์ นำเมล็ดข้าวที่ได้เตรียมไว้บรรจุในภาชนะเช่นตะกร้าไม้ไผ่สาน กระสอบป่านหรือ ถุงผ้า ไปแช่ในน้ำสะอาด นานประมาณ ๑๒-๒๔ ชั่วโมง จากนั้นนำเมล็ดพันธุ์ขึ้นมาวางบนพื้นที่น้ำไม่ขัง และมีการถ่ายเทอากาศดี นำกระสอบป่านชุบน้ำจุ่มมาหุ้มเมล็ดพันธุ์โดยรอบ รดน้ำทุกเช้าและเย็น เพื่อรักษาความชุ่มชื้น หุ้มเมล็ดพันธุ์ไว้นานประมาณ ๓๐-๔๘ ชั่วโมง

การหว่านเมล็ดพันธุ์ ปล่อยน้ำให้แห้ง ทำเทือกให้ราบเรียบสม่ำเสมอ นำเมล็ดพันธุ์ที่เพาะงอกดีแล้วมาหว่านให้กระจายสม่ำเสมอตลอดแปลง โดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ประมาณ ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

๔) ระบบการให้น้ำ

การให้น้ำ หลังจากหว่านเมล็ดพันธุ์แล้วหนึ่งวัน ให้ปล่อยน้ำหล่อเลี้ยง ประมาณ ๓-๕ วัน เมื่อต้นกล้าสูงจึ่งไข่น้ำเข้าท่วมแปลง และค่อยเพิ่มระดับขึ้นเรื่อย ๆ ตามความสูงของต้นกล้าจนน้ำท่วมผิวดินตลอด ให้หล่อเลี้ยงไว้ในระดับลึกประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร

๕) การดูแลรักษา

ใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวตามความจำเป็น

๖) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากปักดำแล้วไม่เกิน ๑๕ วัน เมื่อต้นข้าวตั้งตัวได้แล้ว

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (๒๑-๐-๐) อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ที่ระยะกำเนิดช่อดอกหรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

๗) การเก็บเกี่ยว

ก่อนถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน ระบายน้ำออกจากแปลงนา เพื่อให้ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอแปลงนาแห้งสะดวกในการเก็บเกี่ยวด้วยคนหรือเครื่องเกี่ยวข้าวไม่สกปรก และเปียกน้ำ

เก็บเกี่ยวข้าว เมื่อถึงระยะสุกแก่เหมาะสมคือ ๒๘-๓๐ วันหลังออกดอก ให้ทำการเก็บเกี่ยวความชื้นเมล็ดไม่ควรต่ำกว่า ๒๐% การเก็บเกี่ยวข้าวก่อนหรือหลังจากระยะนี้จะทำให้ข้าวสูญเสียน้ำหนักและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลังจากเก็บเกี่ยว และนวดข้าวจะได้ข้าวเปลือก ซึ่งยังคงมีความชื้นในเมล็ดสูง ดังนั้นหลังจากเก็บเกี่ยวและนวดจะต้องรีบตากหรือลดความชื้นเมล็ดให้แห้ง โดยการใช้แสงอาทิตย์เป็นแหล่งของความร้อน เป็นวิธีการที่เกษตรกรใช้กันมากที่สุดเพราะประหยัด ไม่ยุ่งยาก และได้ผลดี

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

สำรวจแปลงปลูกข้าวอย่างสม่ำเสมอ ใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวตามความจำเป็น

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังเหนือ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว						←→	△			←→	▽	

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘

รายการ	ต้นทุน	หน่วยนับ	หมายเหตุ
๑. การเตรียมดิน			
- ค่าไถ ครั้งที่ ๑ ไถตะ	๕๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ค่าไถ ครั้งที่ ๒ ไถป่น	๕๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการเตรียมดิน (๑)	๑,๐๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
๒. การให้น้ำ			
ให้น้ำ (ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำ)		บาท/ไร่	
ค่าใช้จ่ายการให้น้ำอื่นๆ (ระบุ)	๑๐๐.๐๐	บาท/ไร่	ค่าบำรุงลำเหมือง
รวมต้นทุนระบบการให้น้ำ (๒)	๑๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
๓. การปลูก			
- ค่าเมล็ดพันธุ์ จำนวน ๑๕ กิโลกรัมๆ ละ ๒๐ บาท	๓๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ค่าจ้างปลูก/หว่าน			
แรงงานตนเอง จำนวน ๑ ครั้งๆละ ๑ ราย	๓๐๐.๐๐	บาท/ไร่	แบบนาหว่าน/นาดำ
รวมต้นทุนการปลูก (๓)	๖๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
๔. การกำจัดวัชพืช			
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช			
ครั้งที่ ๑ ๒ - ๔ วัน อัตราการใช้ ๒ - ๓ กก. ต่อไร่	๓๕๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ค่าแรงงานกำจัดวัชพืช			
ค่าจ้างแรงงานฉีดพ่น จำนวน ๑ ครั้งๆละ ๑ ราย	๑๕๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงตัดหญ้า จำนวน ๒ ครั้งๆละ ๑๐๐ บาท	๒๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการกำจัดวัชพืช (๔)	๗๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
๕. การกำจัดศัตรูพืช			
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช			
ชื่อสารเคมี อะซ็อกซีสโตรบิน+ไดฟโนโคนาโซล อัตราการใช้ ๕๐มิลลิกรัมต่อไร่	๙๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ค่าแรงงานกำจัดศัตรูพืช			
ค่าจ้างแรงงานฉีดพ่น จำนวน ๓ ครั้งๆละ ๑ ราย	๓๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการกำจัดศัตรูพืช (๕)	๓๙๐.๐๐	บาท/ไร่	
๖. การใช้ปุ๋ย			
- ค่าปุ๋ยเคมี			
ครั้งที่ ๑ สูตรปุ๋ย ๑๖-๒๐-๐ อัตราการใช้ ๑๒ กก./ไร่	๒๔๐.๐๐	บาท/ไร่	
ครั้งที่ ๑ สูตรปุ๋ย ๔๖-๐-๐ อัตราการใช้ ๑๒ กก./ไร่	๒๔๐.๐๐	บาท/ไร่	

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘ (ต่อ)

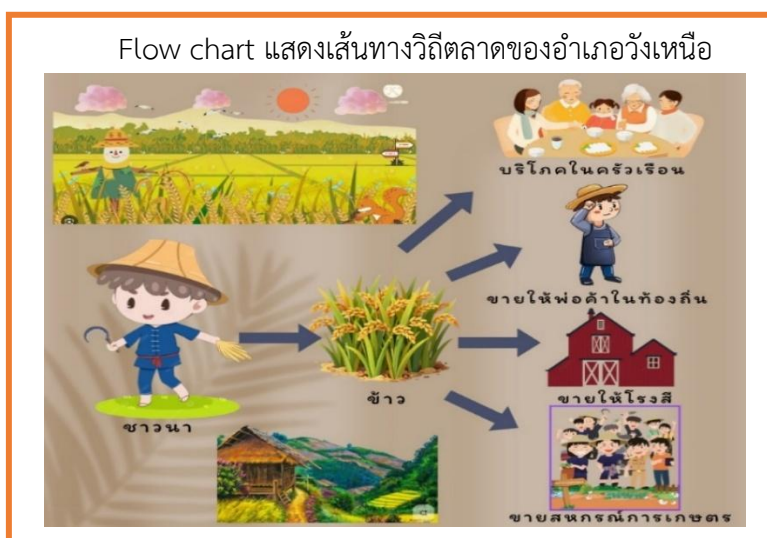
รายการ	ต้นทุน	หน่วยนับ	หมายเหตุ
ครั้งที่ ๒ สูตรปุ๋ย ๑๖-๑๒-๘ อัตราการใช้ ๒๕ กก./ไร่	๕๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย			
ค่าแรงงานตนเอง จำนวน ๒ ครั้งๆละ ๑ ราย	๓๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการใส่ปุ๋ย (๖)	๑,๒๘๐.๐๐	บาท/ไร่	
๗. การเก็บเกี่ยว			
- ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว			
ค่าจ้างเครื่องจักรกลเก็บเกี่ยว จำนวน ๑ ครั้ง	๘๐๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ค่าขนส่ง (ค่าจ้างขนส่ง หรือค่าน้ำมันเชื้อเพลิง)			
๘. ค่าวัสดุอื่นๆ (เช่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่ากระสอบ)			
ค่าวัสดุ (ระบุ).....		บาท/ไร่	
๙.รวมต้นทุน(๑)+(๒)+(๓)+(๔)+(๕)+(๖)+(๗)+(๘)	๔,๘๗๐.๐๐	บาท/ไร่	
สรุปรายได้เกษตรกร			
๑. ผลผลิตที่ได้รับ	๘๒๐.๐๐	กก./ไร่	
๒. ราคาที่ขายได้	๗.๐๐	บาท/กก.	
- รวมรายได้ ๑.×๒. = ๓.	๕,๗๔๐.๐๐	บาท/ไร่	
- ต้นทุน (ข้อ ๙) = (๔)	๔,๘๗๐.๐๐	บาท/ไร่	
- กำไร (๓) -(๔)	๘๗๐.๐๐	บาท/ไร่	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอม่วงสามสิบ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอม่วงสามสิบ)

เกษตรกรอำเภอม่วงสามสิบ ส่วนมากปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน หรือขายให้พ่อค้าในท้องถิ่น เกษตรกรนำไปขายตามโรงสีหรือลานรับซื้อ, สหกรณ์การเกษตร



ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอม่วงสามสิบ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอม่วงสามสิบ , พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๑ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบล หุ้งฮั่ว จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงาน...-.. รวม-..... แห่ง-.....

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอจำนวน ๕,๕๙๘ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่จำนวน ๖ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๒	วังซ้าย	ข้าว	เทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๒	๒	วังซ้าย	ข้าว	การใช้สารชีวภัณฑ์
๓	๖	วังใต้	ข้าว	การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว
๔	๑๒	หุ้งฮั่ว	ข้าว	การใช้สารชีวภัณฑ์
๕	๑๖	ร่องเคาะ	ข้าว	การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว
๖	๑๐	หุ้งฮั่ว	ข้าว	เทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	๑. ศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ ๑๐ ตำบลหุ้งฮั่ว
วิสาหกิจชุมชน	๑๔	๑. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔ ๒. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๑ ๓. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๒ ๔. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๓ ๕. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๔ ๖. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๕ ๗. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๖ ๘. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๗ ๙. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๘ ๑๐. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔/๙ ๑๑. แปรรูปผลผลิตข้าวเหนียวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔ ๑๒. กลุ่มแปรรูปข้าวเหนียวหม้อดินลำปาง ๑๓. ป่าฝางแปรรูปผลผลิตการเกษตร ๑๔. ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลหุ้งฮั่ว

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อ่างทองเหนือ

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	เป็นจุดกำเนิดต้นน้ำ ต.วังแก้ว ต.วังทอง เป็นนา ขั้นบันได นาในหุบเขา แหล่งน้ำ มีความสะอาดสูง ต.วังเหนือ ต.ทุ่งฮั่ว เป็นแหล่ง ผลิตข้าวขนาดใหญ่ที่ใหญ่ที่สุด ของ อ.วังเหนือ เข้าถึง เทคโนโลยีและเครื่องจักรได้ง่าย	- รับซื้อ - แปรรูป - ขนส่ง	ข้าวมีคุณภาพดี เมล็ดสวย มีความ หอมเป็นพิเศษจึง ขายได้ราคาดี
	ปัญหา Pain point	-	ระยะทางจาก อ.วังเหนือไปตัว จ.ลำปาง ๑๑๐ กม. ทำให้มีต้นทุนค่า ขนส่งสูงกว่าพื้นที่อื่น	ต้นทุนค่าขนส่งสูง กว่าพื้นที่อื่น
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้ แก้ปัญหา	-	ขายให้โรงสีใหญ่ใน อ.แจ้ห่ม หรือ จ. พะเยา เนื่องจากมี ระยะทางใกล้กว่า ตัวเมืองลำปาง	การกระจายสินค้า ไปยังร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีก ผู้ส่งออก และ ผู้บริโภค
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	การผสมผสานระหว่าง "เกษตรกรดั้งเดิม" กับ "กลุ่ม คนรุ่นใหม่" ที่เริ่มกลับบ้านมา พัฒนาบ้านเกิด	- รับซื้อ - แปรรูป - ขนส่ง	คนเริ่มหันมาใส่ใจ สุขภาพ เลือกกิน ข้าว GAP ข้าว เหนียวดำ ข้าวไรซ์ เบอร์รี่
	ปัญหา Pain point	ยังขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่ม สาว	มีต้นทุนค่าขนส่งสูง กว่าพื้นที่อื่น	ขาดทักษะ การตลาดออนไลน์ และการออกแบบ
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้ แก้ปัญหา	ใช้เครื่องจักร (รถเกี่ยว)	ขายออนไลน์	อบรมทักษะ การตลาดออนไลน์ และการออกแบบ

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อำเภอวังเหนือ (ต่อ)

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิตสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรจัดหาปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์, ปุ๋ย) ปลุกข้าว และเก็บเกี่ยว ข้าวเหนียว กข๖ : เป็นสินค้าหลักที่เกษตรกรปลุกเพื่อบริโภคและจำหน่ายในท้องถิ่น มีลักษณะเด่นคือ นุ่ม หอม และเก็บไว้ได้นานโดยไม่แข็งกระด้าง ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ : ปลุกเพื่อการค้าเป็นหลัก ข้าวที่นี่ได้เปรียบเรื่องสภาพอากาศที่ค่อนข้างเย็นในช่วงออกดอก (ใกล้ดอยหลวง) ทำให้เมล็ดข้าวมีความหอมและขาวนวล ข้าวคุณค่าสูง : เริ่มมีการปลุก ข้าวเหนียวดำ (ข้าวกำลังานนา) และ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ในพื้นที่ตำบล วังแก้ว ซึ่งสินค้ากลุ่มนี้ถูกวางตำแหน่งเป็น "สินค้าเพื่อสุขภาพ" เนื่องจากมีสารต้านอนุมูลอิสระสูง	การรวบรวม : สถาบันเกษตรกร, ผู้ประกอบการรับซื้อข้าวเปลือก การแปรรูป (โรงสี) : การผลิตข้าวสาร (สี, คัด, บรรจุภัณฑ์) โลจิสติกส์ : การขนส่งปัจจัยการผลิต, การเคลื่อนย้ายข้าวเปลือก, การจัดการคลังสินค้า สินค้าถูกเชื่อมโยงกับ "ป่าดอยหลวง" และ "วิถีต้นน้ำวัง" เพื่อสร้างความแตกต่างจากข้าวภาคกลาง การใช้บรรจุภัณฑ์ขนาดเล็ก (๕๐๐ กรัม – ๑ กก.) สำหรับเป็นของขวัญหรือของฝาก เพื่อตอบโจทย์พฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่	การกระจายสินค้าไปยังร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีก ผู้ส่งออก และผู้บริโภค
	ปัญหา Pain point	ข้าวคุณค่าสูง ราคาสูงกว่าข้าวทั่วไป	ต้นทุนค่าขนส่งสูง	ต้นทุนค่าขนส่งสูงกว่าพื้นที่อื่น
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ขายขนาดเล็ก (๕๐๐ กรัม – ๑ กก.) เพื่อเป็นของขวัญหรือของฝาก ตัวสินค้าขายได้ราคาสูง เพราะสารอาหารสูง ปลอดภัยจากเคมี	ขายออนไลน์	มีเพจ เฟสบุ๊กในการจำหน่ายสินค้าออนไลน์

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการจัดการความเสี่ยงด้านศัตรูพืชและภูมิอากาศเพื่อยกระดับข้าวคุณภาพดี อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	"วังเหนือโมเดล - นาข้าวต้นน้ำปลอดภัย": ชูประเด็นเรื่องการปกป้องแหล่งน้ำสะอาด (แม่น้ำวัง) โดยการลดสารเคมีในนาข้าว
๔. หลักการและเหตุผล	อำเภอวังเหนือเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดลำปาง โดยมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำและที่ราบระหว่างหุบเขา อย่างไรก็ตาม เกษตรกรในพื้นที่ยังต้องเผชิญกับ "ความเสี่ยงข้าชากร" ๓ ประการหลัก คือ: ๑. ความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ: เนื่องจากมีสภาพอากาศเย็นชื้นในช่วงฤดูหนาวและมีความชื้นสัมพัทธ์สูงในฤดูฝน ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคไหม้ (Rice Blast) และเมล็ดด่าง ซึ่งมีกระบาดรุนแรงในพื้นที่หุบเขาที่มีอากาศนิ่ง ๒. ความเสี่ยงจากศัตรูพืช: การระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและหนอนห่อใบข้าว ซึ่งหากเกษตรกรขาดการเฝ้าระวังที่ถูกต้อง มักจะแก้ปัญหาด้วยการใช้สารเคมีในปริมาณสูง ส่งผลให้เกิดแมลงดื้อยาและกระทบต่อระบบนิเวศต้นน้ำวัง ๓. ความเสี่ยงด้านต้นทุนและสุขภาพ: การพึ่งพาสารเคมีเป็นหลักทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ในขณะที่ราคาผลผลิตมีความผันผวน เกษตรกรจึงมีความเสี่ยงที่จะประสบภาวะขาดทุนและได้รับอันตรายจากสารเคมีสะสม ดังนั้น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) วังเหนือ จึงจำเป็นต้องดำเนินโครงการเพื่อสร้างระบบเฝ้าระวังและส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อสร้าง "ภูมิคุ้มกัน" ให้แก่เกษตรกร ทั้งในด้านการป้องกันความเสียหายและด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างระบบ "เตือนภัยล่วงหน้า" (Early Warning) ในการเฝ้าระวังศัตรูพืชและสภาพอากาศ ๒. เพื่อลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์โดยเปลี่ยนมาใช้ ชีวภัณฑ์ ที่ผลิตโดยชุมชน (ศจช.) เพิ่มขึ้น ๔๐% ๓. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบในการจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ด้านลดความเสี่ยง: อัตราความเสียหายจากโรคและแมลงลดลงไม่น้อยกว่า ๓๐% เทียบกับปีที่ผ่านมา

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. ด้านเศรษฐกิจ: ต้นทุนการจัดการศัตรูพืชของเกษตรกรที่เข้าร่วมลดลงเฉลี่ย ๕๐๐ บาท/ไร่ ๓. ด้านเครือข่าย: มีเกษตรกรเครือข่าย ศจช. ที่สามารถผลิตชีวภัณฑ์ใช้เองได้อย่างน้อย จำนวน ๕ ราย
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ศจช. อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดลพบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ: การผลิตชีวภัณฑ์คุณภาพสูงและการวินิจฉัยโรคข้าวเบื้องต้น ๒. จัดตั้งแปลงพยายการณ์: แปลงสาธิต ๑ ตำบล ๑ แปลง เพื่อเป็นจุดเรียนรู้การลดความเสี่ยง ๓. Big Cleaning Day: กิจกรรมกำจัดวัชพืชและแหล่งสะสมโรคบริเวณคันทนาพร้อมกันทั้งอำเภอก่อนเริ่มฤดูกาล
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอลำทะเมนชัย
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	มกราคม – กันยายน ๒๕๖๐
๑๑. งบประมาณ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	ระบบเตือนภัยชุมชน: มีการจัดตั้งจุดเฝ้าระวังและกับดักแมลง (Light Trap) ในพื้นที่ยุทธศาสตร์ของวังเหนืออย่างน้อย ๑ จุด ศูนย์เรียนรู้และผลิตชีวภัณฑ์: ศจช. วังเหนือ มีศักยภาพในการผลิตและขยายเชื้อชีวภัณฑ์ (เช่น ไตรโคเดอร์มา, บิวเวอเรีย) ให้เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกในชุมชน เกษตรกรต้นแบบ: เกษตรกรจำนวน ๑ ราย ได้รับการฝึกอบรมการสำรวจแปลงและการใช้ชีวภัณฑ์อย่างถูกต้อง คู่มือจัดการความเสี่ยง: มีปฏิทินการปลูกข้าวและการจัดการศัตรูพืชที่สอดคล้องกับสภาพอากาศของอำเภอลำทะเมนชัย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. การลดอุบัติการณ์ระบาด: พื้นที่นาข้าวในโครงการมีความเสียหายจากโรคและแมลงลดลง ๒๕ % เนื่องจากระบบพยายการณ์ล่วงหน้าที่มีแนวโน้ม ๒. การลดต้นทุนการผลิต: เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชลงได้เฉลี่ย จำนวน ๕๐๐ บาทต่อไร่ จากการเปลี่ยนมาใช้ชีวภัณฑ์ที่ผลิตเองในชุมชน ๓. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม: เกษตรกรมีความเข้าใจและมั่นใจในการใช้ระบบจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) มากกว่าการใช้สารเคมีเพียงอย่างเดียว ๔. ความมั่นคงทางรายได้: ผลผลิตข้าวมีคุณภาพดีขึ้น เมล็ดใส ไม่มีคราบโรคไหม้ ทำให้ขายได้ราคาดีและลดความเสี่ยงจากการขาดทุน

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการปั้นเกษตรกรรุ่นใหม่สู่ผู้ประกอบการเกษตร
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. แนวทางการพัฒนา	เน้นไปที่การเปลี่ยนวิธีคิดจาก "ผู้ผลิต" (Farmer) ให้เป็น "นักธุรกิจเกษตร" (Agri-Preneur) โดยใช้เทคโนโลยีและการตลาดนำการผลิต
๔. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบัน ภาคการเกษตรประสบปัญหาแรงงานสูงอายุและรูปแบบการผลิตแบบดั้งเดิมที่ให้ผลตอบแทนต่ำ ขณะที่เทคโนโลยีดิจิทัลและพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เกษตรกรรุ่นใหม่มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี แต่ยังขาดทักษะด้าน การบริหารจัดการธุรกิจ (Business Scale) การเข้าถึงแหล่งทุน และการสร้างแบรนด์ โครงการนี้จึงมุ่งเน้นการบ่มเพาะให้เกษตรกรไม่ได้ทำเพียง "ปลูกและขาย" แต่สามารถ "สร้างมูลค่าและบริหารธุรกิจ" ได้อย่างครบวงจร
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อปรับทัศนคติ (Mindset) เกษตรกรให้เป็น ผู้ประกอบการ ที่ใช้ข้อมูลนำการผลิต ๒. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) และการสร้างอัตลักษณ์สินค้า (Branding) ๓. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (AgTech) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน ๔. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Networking) ระหว่างเกษตรกรรุ่นใหม่และคู่ค้าทางธุรกิจ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (>๘๐%) ๒. จำนวนช่องทางการตลาดใหม่ที่เพิ่มขึ้น (อย่างน้อย ๑ ช่องทางต่อราย) ๓. การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	๑. คัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมและปรับวิธีคิดสู่การเป็นผู้ประกอบการ ๒. เวิร์กช็อปเข้มข้น (บัญชี, การตลาด, เทคโนโลยี) ๓. ลงมือทำจริงในแปลง โดยมีพี่เลี้ยง (Mentor) คอยให้คำปรึกษา ๔. นำเสนอแผนธุรกิจเพื่อรับทุนสนับสนุนหรือเชื่อมโยงแหล่งเงินทุน
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	มกราคม - กันยายน ๒๕๖๑
๑๑. งบประมาณ	๒๒,๐๐๐ บาท

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรผ่านการอบรมจำนวน จำนวน ๑๐ ราย ๒. แผนธุรกิจเกษตร ที่ทำได้จริงจำนวน จำนวน ๑ แผน ๓. ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ หรือแบรนด์สินค้าใหม่จำนวน จำนวน ๑ แบรินด์
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๐% ๒. เกิดการจ้างงานในชุมชนและลดการย้ายถิ่นฐานของคนรุ่นใหม่ ๓. เกษตรกรสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงด้านราคาและตลาดได้ด้วยตัวเอง

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเปลี่ยนเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นมูลค่าผ่านกลไกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	เปลี่ยน ศดปช. อำเภอลำปลายมาศให้เป็น "โรงงานปุ๋ยของชุมชน" ที่นอกจากจะช่วยลดหมอกควันแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตและสร้างอาชีพเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่
๔. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบันปัญหาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว เปลือกข้าวโพด และเศษใบไม้ มักถูกจัดการด้วยการเผา ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (PM ๒.๕) และทำให้โครงสร้างดินเสื่อมโทรม ในขณะเดียวกันเกษตรกรยังประสบปัญหาต้นทุนปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูง ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้เรื่องดินและปุ๋ยอยู่แล้ว จึงเป็นกลไกกลางที่เหมาะสมที่สุดในการนำเศษวัสดุเหล่านี้มาบริหารจัดการใหม่ โดยนำมาผลิตเป็น "ปุ๋ยสั่งตัด" หรือปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อคืนแร่ธาตุสู่ดิน ลดการเผา และลดรายจ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมี
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อลดปริมาณการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่โครงการให้เป็นศูนย์ ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพ ศดปช. ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุเหลือใช้ในชุมชน ๓. เพื่อลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีของสมาชิกเกษตรกรอย่างน้อย ๑๕ % ๔. เพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินผ่านการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. จำนวนพื้นที่เกษตรกรที่หยุดการเผาอย่างเด็ดขาด (ไร่) ๒. ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์ที่ ศดปช. ผลิตและกระจายสู่ชุมชนได้จริง (ตัน) ๓. ค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยเคมีที่ลดลงเฉลี่ยต่อครัวเรือน
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	๑. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Digitalization): ใช้ Line Official Account ของ ศดปช. ในการแจ้งจุดที่ต้องการให้ปรับเศษวัสดุ หรือการส่งจองปุ๋ยล่วงหน้า เก็บประวัติการปรับปรุงบำรุงดินของสมาชิกในระบบฐานข้อมูลดิจิทัล ๒. การเชื่อมโยงกับนโยบายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit Linkage): พัฒนาโครงการไปสู่การลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการหยุดเผาเพื่อขอรับสิทธิคาร์บอนเครดิตในอนาคต ซึ่งจะกลายเป็นรายได้เสริมให้แก่สมาชิก ๓. การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (Partnership): ประสานงานกับ อบต. (อบต./เทศบาล) ในการสนับสนุนงบประมาณเครื่องจักร หรือรถขนส่งร่วมกับภาคเอกชนในการรับซื้อผลผลิตที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากโครงการในราคาพรีเมียม

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยงาน ดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ
๑๐. ระยะเวลาในการ ดำเนินโครงการ	มกราคม - กันยายน ๒๕๖๒
๑๑. งบประมาณ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. ปริมาณเศษวัสดุที่ถูกนำมาแปรรูปเป็นปุ๋ยจำนวน เช่น ๔ ตัน/ปี] ๒. เกษตรกรได้รับการอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงจำนวน จำนวน ๒๐ ราย ๓. ชุดสูตรปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะสมกับชุดดินในพื้นที่
๑๓. ผลลัพธ์จากการ ดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. จุดความร้อน (Hotspot) จากการเผาในพื้นที่เกษตรลดลงอย่างเห็นได้ชัด ๒. เกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจากการลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมี ๓. ดินมีค่าอินทรีย์วัตถุ (OM) สูงขึ้น ส่งผลให้พืชแข็งแรงและทนทานต่อโรค มากขึ้น

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตรผ่านการแปรรูปและนวัตกรรมบรรจุภัณฑ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	เน้นการยกระดับกลุ่มเกษตรกร (กลุ่มแม่บ้าน, วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์) ให้ก้าวข้ามจากการขายวัตถุดิบสด ไปสู่การเป็นผู้ผลิตสินค้า แปรรูปที่มีมาตรฐานและมีดีไซน์ที่ตลาดต้องการ
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบ "วัตถุดิบสด" ซึ่งมักประสบปัญหาสำคัญ ๓ ประการ: - ผลผลิตล้นตลาด ในฤดูกาล ทำให้ราคาตกต่ำ - อายุการเก็บรักษาสั้น ทำให้เสียโอกาสในการขนส่งระยะไกล - บรรจุภัณฑ์ขาดความดึงดูด และไม่สะท้อนถึงคุณภาพสินค้า ทำให้ไม่สามารถตั้งราคาสูงได้ การส่งเสริมการแปรรูปและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Packaging) จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยเปลี่ยน "สินค้าเกษตรทั่วไป" ให้เป็น "ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีมูลค่าสูง" (Value-added Food) เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับองค์กรเกษตรกร
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างทักษะการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (เช่น การอบแห้ง, การทำแยม, การสกัดผง) ๒. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีมาตรฐานอาหาร (อย.) และมีความโดดเด่นสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน ๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรอย่างน้อย ๓๐% เมื่อเทียบกับการขายสด ๔. เพื่อสร้างช่องทางการตลาดใหม่ ทั้งในระบบออนไลน์และร้านค้าของฝากระดับภูมิภาค
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ร้อยละ ๕ ของยอดขายที่เพิ่มขึ้นภายใน ๑ ปี ๒. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเลขจดแจ้ง อย. หรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ๓. ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	๑. คัดเลือกวัตถุดิบที่มีศักยภาพมาทดลองแปรรูปในห้องปฏิบัติการเพื่อหา "สูตรมาตรฐาน" ๒. กิจกรรม Workshop "ระดมสมองหาจุดเด่นชุมชน" เพื่อนำมาออกแบบโลโก้และบรรจุภัณฑ์ที่ตอบโจทย์การขนส่งและการรักษาสิ่งแวดล้อม ๓. เตรียมความพร้อมด้านสถานที่และเอกสารเพื่อขอรับรองมาตรฐาน (อย., มผช. หรือ GMP) ๔. จัดแสดงสินค้าในรูปแบบ Showcase เพื่อเชื่อมโยงกับผู้ซื้อ (Modern Trade หรือ Platform ออนไลน์)

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยงาน ดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ
๑๐. ระยะเวลาในการ ดำเนินโครงการ	มกราคม - กันยายน ๒๕๖๓
๑๑. งบประมาณ	๓๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. ผลิตภัณฑ์แปรรูปตัวใหม่ของกลุ่มอย่างน้อย ๑ รายการ ๒. บรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่มีความสวยงามและระบุข้อมูลโภชนาการครบถ้วน ๓. สมาชิกองค์กรเกษตรกรจำนวน ๑๐ ราย มีความรู้ด้านการถนอมอาหาร
๑๓. ผลลัพธ์จากการ ดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. กลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าแปรรูป ๒. ปริมาณขยะ/ของเสียจากการเกษตร (Waste) ลดลงจากการนำผลผลิตตก เกรดมาแปรรูป ๓. องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการธุรกิจอาหาร เบื้องต้นได้เอง

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการจัดการ ความเสี่ยงด้าน ศัตรูพืชและ ภูมิอากาศเพื่อ ยกระดับข้าว คุณภาพดี อำเภอ วังเหนือ จังหวัด ลำปาง	เน้นผู้เชี่ยวชาญ, หัวเชื้อชีวภัณฑ์, เครื่องมือวัดสภาพ อากาศ และ งบประมาณ สนับสนุน ศจช.	๑. อบรมเชิง ปฏิบัติการ: การผลิต ชีวภัณฑ์คุณภาพสูง และการวินิจฉัยโรค ข้าวเบื้องต้น ๒. จัดตั้งแปลง พยากรณ์: แปลงสาธิต ๑ ตำบล ๑ แปลง เพื่อ เป็นจุดเรียนรู้การลด ความเสี่ยง ๓. Big Cleaning Day: กิจกรรมกำจัด วัชพืชและแหล่งสะสม โรคบริเวณคันนาพร้อม กันทั้งอำเภอก่อนเริ่ม ฤดูการ	พื้นที่นาข้าวใน โครงการมีความ เสียหายจากโรคและ แมลงลดลง ๒๕ % เนื่องจากระบบ พยากรณ์ล่วงหน้า แม่นยำ	เกษตรกรสามารถลด รายจ่ายค่าสารเคมี กำจัดศัตรูพืชลงได้ เฉลี่ย จำนวน ๕๐๐ บาทต่อไร่ จากการ เปลี่ยนมาใช้ชีวภัณฑ์ ที่ผลิตเองในชุมชน	- เกษตรกรมีความ เข้าใจและมั่นใจใน การใช้ระบบจัดการ ศัตรูพืชแบบ ผสมผสาน (IPM) มากกว่าการใช้ สารเคมีเพียงอย่าง เดียว - ผลผลิตข้าวมี คุณภาพดีขึ้น เมล็ดใส ไม่มีคราบโรคไหม้ ทำ ให้ขายได้ราคาดีและ ลดความเสี่ยงจาก การขาดทุน	อปท.	๒๕๗๐

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ (ต่อ)

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการปั้น เกษตรกรรุ่นใหม่สู่ ผู้ประกอบการ เกษตร	"Mindset และ Data" ครบ เพราะ หัวใจของเกษตรกร รุ่นใหม่คือการใช้ ข้อมูลนำหน้าการ ลงแรง (Data- Driven Agriculture)	๑. คัดเลือกเกษตรกรที่ มีความพร้อมและปรับ วิธีคิดสู่การเป็น ผู้ประกอบการ ๒. เวิร์กช็อปเข้มข้น (บัญชี, การตลาด, เทคโนโลยี) ๓. ลงมือทำจริงใน แปลง โดยมีพี่เลี้ยง (Mentor) คอยให้ คำปรึกษา ๔. นำเสนอแผนธุรกิจ เพื่อรับทุนสนับสนุน หรือเชื่อมโยงแหล่ง เงินทุน	รายได้เฉลี่ยของ เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการเพิ่มขึ้นอย่าง น้อย ๑๐%	เกิดการจ้างงานใน ชุมชนและลดการ ย้ายถิ่นฐานของคน รุ่นใหม่	เกษตรกรสามารถ บริหารจัดการความ เสี่ยงด้านราคาและ ตลาดได้ด้วยตัวเอง	อปท.	๒๕๖๑

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ (ต่อ)

โครงการ (Project)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการเปลี่ยน เศษวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตรเป็น มูลค่าผ่านกลไก ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน (ศพช.)	"ข้อมูลผล วิเคราะห์ดิน" ของ ศพช. เพราะหาก เรานำเศษวัสดุมา ทำปุ๋ยโดยไม่มีการ ตรวจสอบธาตุ อาหาร ปุ๋ยที่ได้อาจ ไม่ตอบโจทย์การ เติบโตของพืช เท่าที่ควร	๑. การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี (Digitalization): ใช้ Line Official Account ของ ศพช. ในการแจ้งจุดที่ ต้องการให้ไปรับเศษ วัสดุ หรือการสั่งจอง ปุ๋ยล่วงหน้า เก็บประวัติการ ปรับปรุงบำรุงดินของ สมาชิกในระบบ ฐานข้อมูลดิจิทัล ๒. การเชื่อมโยงกับ นโยบายคาร์บอน เครดิต (Carbon Credit Linkage):	จุดความร้อน (Hotspot) จากการ เผาในพื้นที่เกษตร ลดลงอย่างเห็นได้ชัด	เกษตรกรมีรายได้ สุทธิเพิ่มขึ้นจากการ ลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมี	ดินมีค่าอินทรีย์วัตถุ (OM) สูงขึ้น ส่งผลให้ พืชแข็งแรงและ ทนทานต่อโรคมก ขึ้น	อปท.	๒๕๖๒

		พัฒนาโครงการไปสู่ การลดการปลดปล่อย ก๊าซเรือนกระจกจาก การหยุดเผา เพื่อขอรับ สิทธิคาร์บอนเครดิตใน อนาคต ซึ่งจะ กลายเป็นรายได้เสริม ให้แก่สมาชิก ๓. การสร้างเครือข่าย พันธมิตร (Partnership): ประสานงานกับ อปท. (อบต./เทศบาล) ใน การสนับสนุน งบประมาณเครื่องจักร หรือรถขนส่ง ร่วมกับภาคเอกชนใน การรับซื้อผลผลิตที่ใช้ ปุ๋ยอินทรีย์จาก โครงการในราคา พรีเมียม					
--	--	---	--	--	--	--	--

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ (ต่อ)

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการยกระดับ มูลค่าสินค้า เกษตรผ่านการ แปรรูปและ นวัตกรรมบรรจุ ภัณฑ์	ความสมดุล ระหว่าง "วิทยาศาสตร์ อาหาร" (เพื่อให้ ได้มาตรฐาน) และ "ศิลปะการ ออกแบบ" (เพื่อให้ขายได้)	๑. คัดเลือกวัตถุดิบที่มี ศักยภาพมาทดลองแปรรูป ในห้องปฏิบัติการเพื่อหา "สูตรมาตรฐาน" ๒. กิจกรรม Workshop "ระดมสมองหาจุดเด่น ชุมชน" เพื่อนำมา ออกแบบโลโก้และบรรจุ ภัณฑ์ที่ตอบโจทย์การขนส่ง และการรักษาสิ่งแวดล้อม ๓. เตรียมความพร้อมด้าน สถานที่และเอกสารเพื่อขอ รับรองมาตรฐาน (อย., มผช. หรือ GMP) ๔. จัดแสดงสินค้าในรูปแบบ Showcase เพื่อเชื่อมโยง กับผู้ซื้อ (Modern Trade หรือ Platform ออนไลน์)	กลุ่มเกษตรกรมี รายได้สุทธิเพิ่มขึ้น จากการจำหน่าย สินค้าแปรรูป	ปริมาณขยะ/ของ เสียจากการเกษตร (Waste) ลดลงจาก การนำผลผลิตตก เกรดมาแปรรูป	องค์กรเกษตรกรมี ความเข้มแข็งและ สามารถบริหาร จัดการธุรกิจอาหาร เบื้องต้นได้เอง	อปท.	๒๕๖๓

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๕๔. คู่มือ คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์อย่างมีประสิทธิภาพ ตามค่าวิเคราะห์ดิน สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ รายตำบล ประจำปีการเพาะปลูก ๒๕๕๖-๒๕๕๘ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. กรุงเทพมหานคร.

ระบบสารสนเทศ กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๔. ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์. สืบค้น ๒๐ มกราคม ๒๕๖๕. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๓. รายงานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. สืบค้น ๒๑ มกราคม ๒๕๖๕. จาก <http://farmer.doae.go.th/farmer/index/index๑>.